

ЗАКОН

О МУЗЕЈСКОЈ ДЕЛАТНОСТИ

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређују се услови и начин обављања музејске делатности, њена структура и организација, уређење и делокруг рада музеја, начин заштите, коришћења и обраде музејске грађе и вођење музејске документације и друга питања од значаја за обављање музејске делатности.

Члан 2.

Изрази употребљени у овом закону у граматичком мушком роду подразумевају природни мушки и женски род лица на које се односе.

Члан 3.

Назив музеја одређује се оснивачким актом и статутом и мора садржати реч „музеј”.

За употребу речи „музеј” у називу других правних лица и предузетника, потребна је сагласност министарства надлежног за културу (у даљем тексту: Министарство).

Министарство цени, с обзиром на циљеве и значај другог правног лица, односно делатности, да ли то правно лице и предузетник може у свом називу имати реч „музеј”.

Одредбе овог члана не примењују се на галерије.

Општи интерес

Члан 4.

Покретна културна добра – музејски предмети и регистровани елементи нематеријалног културног наслеђа су добра од општег интереса за Републику Србију која уживају посебну заштиту утврђену законом.

Делатност заштите музејске грађе и нематеријалног културног наслеђа је од општег интереса за Републику Србију.

Музејски предмети на којима постоји право јавне својине је у својини Републике Србије, у складу са законом.

Средства за заштиту и чување музејске грађе у јавној својини, као и делатност коју обављају музеји чији је оснивач Република Србија, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе обезбеђују се у буџету Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, у складу са законом.

Циљеви заштите

Члан 5.

Циљеви заштите музејске грађе јесу:

1) очување кроз истраживање, откривање, прикупљање, документовање, предузимање мера заштите, спречавање штетних утицаја и обезбеђивање одговарајућих услова за чување;

- 2) проучавање, вредновање, представљање, тумачење и едукација јавности;
- 3) развој музејске делатности кроз управљање и коришћење музејске грађе у задовољавању културних, научних и образовних потреба појединца и друштва;
- 4) очување нематеријалног културног наслеђа кроз сарадњу са заједницама;
- 5) подстицање и подршка унапређењу сарадње музеја у оквиру мреже музеја;
- 6) предузимање мера у циљу спречавања противправног поступања са музејском грађом.

Термини и дефиниције

Члан 6.

Термини употребљени у овом закону имају следеће значење:

- 1) **Музејска делатност** је јавна делатност заштите музејске грађе и нематеријалног културног наслеђа од општег интереса за Републику Србију која подразумева стручни и научни рад на истраживању, прикупљању, евидентирању, сабирању, документационој обради, очувању, конзервацији, рестаурацији, чувању, излагању, тумачењу, презентацији и дигитализацији цивилизацијских и културних материјалних, нематеријалних и природних добара у физичком и дигиталном облику у циљу проучавања, едукације, уживања и развоја друштва;
- 2) **Музејску грађу** чине музејски предмети, предмети или групе предмета који самостално или заједнички имају посебна својства од значаја за упознавање друштвеног, историјског, уметничког, културног, научног и техничког развоја, природе и њеног развоја, без обзира да ли се налазе у музејима организовани у одговарајуће збирке или изван њих;
- 3) **Музејски предмет** је покретно културно добро које је уписано у Инвентарну књигу и систематизовано у музејску збирку;
- 4) **Нематеријално културно наслеђе** означава праксе, приказе, изразе, знања, вештине, као и инструменте, предмете, артефакте и културне просторе који су с њима повезани, које заједнице, групе и, у појединим случајевима, појединци, препознају као део свог културног наслеђа;
- 5) **Добро које ужива претходну заштиту** је предмет за који се претпоставља да има својства културног добра и које ужива заштиту, у складу са законом;
- 6) **Музејска збирка** је скуп стручно обрађених и инвентарисаних музејских предмета систематизованих по културним, природним, историјским, научним и уметничким вредностима у музејску збирку;
- 7) **Студијска збирка** је део музејске грађе намењен стручном и научном истраживању и проучавању;
- 8) **Збирка** је скуп сродних предмета који уживају заштиту, у јавној или приватној својини ван музеја;
- 9) **Музеј** је установа или друго правно лице или предузетник које обавља музејску делатност, у складу са законом;
- 10) **Јавни музеј** је установа заштите покретних културних добара – музејске грађе и регистрованих елемената нематеријалног културног наслеђа

основана средствима у јавној својини, која обавља музејску делатност у складу са законом;

11) Приватни музеј је музеј који основа домаће или страном физичко или правно лице или предузетник, који обавља музејску делатности у складу са законом;

12) Музеј заједнице је музеј који се оснива у циљу идентификовања, очувања и промоције специфичности локалних материјалних и нематеријалних садржаја и који обављају музејску делатности у складу са законом;

13) Музеј комплексног типа се бави заштитом музејске грађе у оквиру три или више разнородних музејских збирки према врстама музејске грађе;

14) Специјализовани музеј се бави заштитом музејске грађе у оквиру историчких музејских збирки према врстама музејске грађе;

15) Музеј у саставу спроводи музејску делатност у оквиру другог правног лица, у складу са законом;

16) Централна установа је Народни музеј Србије;

17) Матични музеј је јавни музеј који обавља послове матичне музејске делатности, кроз стручно деловање, за одређене врсте музејске грађе и особености у вршењу музејске делатности;

18) Територијално надлежни музеј је јавни музеј који послове надлежности обављања музејске делатности спроводи на одређеној територији;

19) Галерија је специјализовани музеј која поседује најмање једну сопствену збирку и обавља музејску делатност у складу са законом;

20) Изложбена галерија је правно лице које се бави презентацијом музејске грађе у складу са законом;

21) Музејска документација је систематски израђен, прикупљен, организован и похрањен скуп података настала током процеса стручне обраде, заштите и презентације музејских предмета који сведоче о њиховом настанку, својствима, историјату, стицању, мерама техничке заштите и прати све промене од уласка предмета у музеј;

22) Централни регистар је регистар покретних културних добара – музејских предмета за територију Републике Србије;

23) Књига улаза је евиденција сваког појединачног предмета који по различитим основама, привремено или трајно, улази у музеј ради прегледа, категорисања и утврђивања мера заштите;

24) Инвентарна књига је списак музејских предмета за сваку појединачну збирку;

25) Инвентарни картон је образац у који се уносе подаци о музејском предмету сходно врсти музејске грађе;

26) Ревизија музејских збирки је поступак којим се утврђује број и стање музејске збирке, музејске документације, услови чувања и мера заштите;

27) Категоризација је поступак вредновања музејске грађе према њиховом значају;

28) Дигитализација је превођење података о музејској грађи из аналогне у дигиталну форму;

29) Превентивна конзервација представља систем мера за обезбеђивање услова за чување, руковање, излагање, паковање и транспорт музејских предмета којима се сви ризици по музејске предмете свде на минимум;

30) Конзервација музејске грађе је низ интервентних техника којима се постиже хемијска и физичка стабилизација, односно којима се успорава, зауставља, умањује или елиминише дејство узрочника пропадања музејске грађе;

31) Рестаурација музејске грађе је низ поступака чијим се деловањем оштећена музејска грађа враћа у познато стање у односно на оригинално.

II. МУЗЕЈСКА ДЕЛАТНОСТ И МУЗЕЈСКА ГРАЂА

Музејска делатност

Члан 7.

Музејска делатност је јавна делатност заштите музејске грађе и нематеријалног културног наслеђа од општег интереса за Републику Србију која подразумева стручни и научни рад на истраживању, прикупљању, евидентирању, сабирању, документационој обради, очувању, конзервацији, рестаурацији, чувању, излагању, тумачењу, презентацији и дигитализацији цивилизацијских и културних материјалних, нематеријалних и природних добара у физичком и дигиталном облику у циљу проучавања, едукације, уживања и развоја друштва.

Музејска делатност спроводи се у складу са међународно прихваћеним документима и професионалним стандардима препознатим у Статуу Међународног савета за музеје (ICOM) и Кодексу професионалне етике ICOM, као и ратификованим међународним конвенцијама.

Заштита елемената нематеријалног културног наслеђа спроводи се у складу са ратификованим међународним конвенцијама.

На питања у области музејске делатности која нису другачије уређена овим законом, примењују се одредбе закона којим се уређује заштита културних добара.

Члан 8.

Музејску делатност обављају:

- 1) музеји,
- 2) галерије

(у даљем тексту: музеј).

Музејска делатност може се обављати самостално или у оквиру других правних лица и предузетника, уписаних у судски или други регистар у складу са законом.

Члан 9.

Обављање музејске делатности обухвата:

- 1) откривање, прикупљање, документовање и обраду музејске грађе;
- 2) истраживање, проучавање и вредновање музејске грађе и елемената нематеријалног културног наслеђа и музејске документације;
- 3) утврђивање покретних културних добара - музејских предмет и регистровање елемената нематеријалног културног наслеђа;

4) утврђивање добара под претходном заштитом и вођење евиденције о добрима под претходном заштитом;

5) чување, одржавање и коришћење музејске грађе музејске документације;

6) предлагање, утврђивање, спровођење и праћење спровођења мера заштите музејске грађе и елемената нематеријалног културног наслеђа;

7) коришћење музејске грађе и регистрованих елемената нематеријалног културног наслеђа у промовисању кроз излагање, публикације, предавања, едукативно-просветни рад и на друге начине;

8) вођење прописане документације о музејској грађи, збиркама, музејским активностима и регистрованим елементима нематеријалног културног наслеђа;

9) организацију и реализацију сталне поставке и повремених изложби;

10) организацију и реализацију уметничких и културних догађаја у оквиру делокруга рада;

11) припрему, публиковање и продају музејских издања и пратећег садржаја везаних за делатност;

12) спровођење дигитализације музејске грађе, музејске документације и регистрованих елемената нематеријалног културног наслеђа;

13) пружање стручне помоћи власницима и држаоцима музејске грађе;

14) пружање подршке и стручне помоћи за очување нематеријалног културног наслеђа кроз сарадњу са заједницама које га баштине;

15) ревизију музејске грађе и достављање извештаја оснивачу;

16) процену културно-уметничке, историјске и научне вредности музејске грађе за потребе евидентирања и осигурања;

17) израду стручних мишљења и елабората о музејској грађи, збиркама о којима се старају, као и музејској грађи других физичких и правних лица и елемената нематеријалног културног наслеђа;

18) организацију и реализацију израде и продаје сувенира и других промотивних материјала;

19) друге послове у складу са законом и другим прописима.

Документација из става 1. тачка 8) овог члана, који се воде у сврху обављања музејске делатности, која садржи податке о личности чува се у складу са законом којим се уређује заштита података о личности, уз обавезу поштовања правила о сразмерности обраде у односу на циљеве и сврху обраде података.

Музејска грађа

Члан 10.

Музејску грађу чине музејски предмети, предмети или групе предмета који самостално или заједнички имају посебна својства од значаја за упознавање друштвеног, историјског, уметничког, културног, научног и техничког развоја, природе и њеног развоја, без обзира да ли се налазе у музејима организовани у одговарајуће збирке или изван њих.

Музејска грађа заштићена је законом без обзира на то у чијем је власништву или поседу, односно код кога се налази.

Акт о утврђивању музејских предмета

Члан 11.

Музејски предмети се утврђују актом који доноси јавни музеј, у складу са законом.

Музејски предмети који се налазе у власништву других правних и физичких лица утврђују се актом који доноси централна установа, матични музеј или територијално надлежни музеј.

На садржину акта о утврђивању примењују се одредбе закона којим се уређује заштита културних добара.

Нематеријално културно наслеђе

Члан 12.

На поступак и начин уписа елемената нематеријалног културног наслеђа у регистар нематеријалног културног наслеђа примењују се одредбе закона којим се уређује заштита нематеријалног културног наслеђа.

Добра под претходном заштитом

Члан 13.

На питање заштите добара која уживају претходну заштиту примењују се одредбе закона којим се уређује заштита културних добара.

Категоризација музејске грађе

Члан 14.

Музејска грађа у зависности од свог значаја, разврстава се у категорије: културно добро, културно добро од великог значаја и културно добро од изузетног значаја.

Утврђивање музејске грађе за културно добро, културно добро од великог значаја и културно добро од изузетног значаја уређује се законом којим се уређује заштита културних добара.

Мере заштите музејске грађе

Члан 15.

Музеј спроводи стручне и техничке мере заштите музејске грађе.

Мере заштите музејске грађе подразумевају: превентивну конзервацију, конзервацију и рестаурацију, документацију и дигитализацију.

Члан 16.

Превентивна конзервација спроводи се у музејима, код власника и држаоца музејске грађе.

Ближе услове и начин спровођења превентивне конзервације прописује централна установа.

Члан 17.

Музејска документација ужива заштиту у складу са законом.

Садржај и начин вођења документације о музејској грађи прописује министар надлежан за културу (у даљем тексту: министар).

Члан 18.

Музеј као меру заштите дигитализује податке о музејској грађи у циљу њеног документовања, коришћења у оквиру информационог система, као и ради претраживања и коришћења.

Дигитализација музејске грађе врши се у складу са прописима којима се прописује поступак дигитализације културног наслеђа.

Члан 19.

Конзервација и рестаурација музејске грађе се изводи у јавним музејима у којима се од стране музејских стручњака спроводе конзерваторско-рестаураторски радови на музејској грађи, у зависности од врсте музејске грађе, степена и узрока оштећења.

Изузетно, конзервацију и рестаурацију музејске грађе ван музеја из става 1. овог члана могу обављати и лица са положеним стручним испитом и у условима који обезбеђују примену мера заштите, у складу са законом.

Конзервација и рестаурација културних добара од великог значаја и културних добара од изузетног значаја може се обављати само у јавним музејима у којима се од стране музејских стручњака спроводе конзерваторско-рестаураторски радови на музејској грађи, у зависности од врсте музејске грађе, степена и узрока оштећења.

Члан 20.

Музеј је дужан да изради план заштите и спасавања музејске грађе у ванредним ситуацијама, са посебним мерама за културна добра од изузетног значаја.

План заштите и спасавања музејске грађе у ванредним ситуацијама израђује се у складу са посебним прописима.

Права и обавезе власника и држаоца музејске грађе и добара која уживају претходну заштиту

Права власника и држаоца

Члан 21.

Власник односно држалац музејске грађе и добара која уживају претходну заштиту има право:

1) да их користи на начин који је у складу с одредбама закона и мерама утврђеним на основу закона;

2) на стручну помоћ;

3) на финансијску помоћ за одржавање и спровођење конзерваторских мера, по претходно прибављеном образложеном стручном мишљењу матичног музеја, у складу са законом;

4) на правичну накнаду у случају забране коришћења или ограничења коришћења;

5) на накнаду штете коју трпи услед мере којом је обезбеђена доступност јавности и за време извођења мера техничке заштите, ако је мером заштите ограничено или онемогућено економско искоришћавање за одобрену намену у моменту утврђене мере заштите;

6) на ослобађање од плаћања такси, пореза и других дажбина у вези са заштитом, коришћењем и располагањем, у складу са законом.

Обавезе власника и држаоца

Члан 22.

Власник односно држалац музејске грађе и добара која уживају претходну заштиту дужан је да:

- 1) пријави музејску грађу и добра која уживају претходну заштиту надлежном матичном музеју;
- 2) чува, правилно користи и редовно одржава музејску грађу и добра која уживају претходну заштиту;
- 3) благовремено спроводи утврђене мере заштите;
- 4) без одлагања обавести централну установу и матични музеј о свим правним и физичким променама насталим у вези с музејском грађом и добрима која уживају претходну заштиту, уз примену права прече куповине надлежног јавног музеја у случају правне промене;
- 5) дозволи стручна и научна истраживања, техничка и друга снимања као и извођење мера техничке заштите, у складу с одредбама закона;
- 6) обезбеди доступност музејске грађе и добара која уживају претходну заштиту јавности на начин прописан овим законом.

У случају продаје музејске грађе у приватној својини за чије су одржавање и друге мере техничке заштите уложена средства буџета у складу са чланом 21. став 1. тачка 3) овог закона, власник односно држалац је обавезан да надокнади износ за који се, услед улагања тих средстава, повећала вредност музејске грађе.

Члан 23.

Власник односно држалац не сме да:

- 1) користи музејску грађу и добра која уживају претходну заштиту у сврхе које нису у складу с њеном природом, наменом и значајем или на начин који може довести до оштећења музејске грађе;
- 2) распарчава збирке, колекције и фондове музејске грађе и добара која уживају претходну заштиту, без утврђених услова и сагласности матичног музеја.

III. ОСНИВАЊЕ И ПРЕСТАНАК РАДА МУЗЕЈА

Члан 24.

Музеј може бити основан у свим облицима својине.

Музеј може основати Република Србија, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, као и друга правна и физичка лица и предузетници.

Члан 25.

Према оснивачу музеји могу бити: јавни и приватни.

Јавни музеј може основати Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе.

Приватни музеј може основати домаће или страном физичко или правно лице или предузетник, за обављање музејске делатности у складу са законом, изузев послова из члана 9. став 1. тач. 3), 4) и 6) овог закона, као и послова из члана 9. став 1. тач. 1) и 2) за област археолошких истраживања.

Ако музеј оснива више оснивача њихова међусобна права, обавезе и одговорности уређују се посебним уговором.

Члан 26.

Музеј заједнице је музеј који се у циљу идентификовања, очувања и промоције специфичности локалних материјалних и нематеријалних садржаја који обављају музејску делатности у складу са законом изузев послова из члана 9. став 1. тач. 3), 4) и 6) овог закона, као и послова из члана 9. став 1. тач. 1) и 2) за област археолошких истраживања.

Члан 27.

Према врсти музејске грађе могу бити: музеји комплексног типа и специјализовани музеји.

Члан 28.

Музеј у саставу спроводи музејску делатност као део и у оквиру другог правног лица изузев послова из члана 9. став 1. тач. 3), 4) и 6) овог закона, као и послова из члана 9. став 1. тач. 1) и 2) за област археолошких истраживања.

На образовање и стручни рад музеја у саставу сходно се примењују одредбе овог закона.

Члан 29.

Музеј се може основати и почети с радом ако:

- 1) поседује музејску грађу или музејску збирку;
- 2) испуњава посебне услове у погледу просторија, техничке опреме, стручног кадра и начина и услова чувања и излагања музејске грађе;
- 3) има израђен план рада и развоја;
- 4) су обезбеђена средства за континуирано обављање делатности.

Члан 30.

Посебне услове за почетак рада и обављање делатности музеја прописује министар на предлог централне установе, а на основу претходно прибављеног стручног мишљења матичних музеја.

Евиденција музеја

Члан 31.

Музеји се уписују у Евиденцију музеја Републике Србије (у даљем тексту: Евиденција музеја).

Министарство води Евиденцију музеја.

Садржај и начин вођења Евиденције музеја прописује министар.

Надлежни орган аутономне покрајине, односно орган јединице локалне самоуправе дужан је да достави податке Министарству о установама које је основала аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе.

Правна и физичка лица и предузетници дужна су да доставе податке за упис у Евиденцију музеја Министарству у року од осам дана од оснивања музеја.

Члан 32.

Министарство најмање једном у пет година проверава да ли музеј уписан у Евиденцију музеја испуњава прописане услове за рад, у складу са законом.

Надлежни орган аутономне покрајине, као поверени посао, најмање једном у пет година проверава да ли музеј уписани у Евиденцију музеја на територији аутономне покрајине испуњава прописане услове за рад у складу са законом.

Члан 33.

Музеји престају са радом или мењају свој статус у складу са законом.

Оснивач јавног музеја може донети одлуку о престанку рада музеја или статусним променама у складу са законом, а уз претходно прибављено образложено мишљење централне установе и матичних музеја.

У случају престанка рада музеја оснивач је дужан да обезбеди смештај и заштиту музејске грађе и музејске документације.

Одлука о смештају музејске грађе и музејске документације из става 3. овог члана доноси се по претходно прибављеном образложеном мишљењу централне установе и матичних музеја.

Члан 34.

На оснивање, управљање, руковођење, финансирање, статусне промене, престанак рада и друга питања од значаја за рад музеја примењују се одредбе закона којим се уређује култура, закона којим се уређује заштита културних добара и закона којим се уређују јавне службе, ако овим законом није другачије уређено.

**IV. СТРУКТУРА МУЗЕЈСКЕ ДЕЛАТНОСТИ И
ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА****Члан 35.**

Организација рада и координација рада музеја у Републици Србији обавља се кроз послове Музејског савета Републике Србије и мрежу музеја коју чине централна установа, матични музеји, територијално надлежни музеји и други музеји из Евиденције музеја.

Музејски савет Републике Србије**Члан 36.**

Музејски савет Републике Србије (у даљем тексту: Музејски савет) се оснива при централној установи као стручно-саветодавно тело за обављање послова од интереса за развој и унапређење музејске делатности у складу са законом.

Административно-техничку подршку раду Музејског савета пружа централна установа.

Члан 37.

Музејски савет разматра и предлаже министру:

1) јавне политике развоја музејске делатности на територији Републике Србије на основу анализе стања и постигнутих резултата, а на основу извештаја централне установе и матичних музеја;

- 2) modele унапређења и промоције музејске делатности, као и стручне, техничке и финансијске ресурсе доступне за те сврхе;
- 3) modele и методе успостављања, реализације и промоције сарадње између музеја и сродних образовних, струковних, научних и међународних институција и modele развоја сарадње са заједницама којима музеји служе;
- 4) развој система континуираног усавршавања стручњака у музејској делатности;
- 5) modele подстицања едукативне улоге музеја и modele промоције музејске делатности;
- 6) допуне и измене постојећих законских и подзаконских аката и препоруке за доношење нових у оквиру музејске делатности;
- 7) решења спорних питања из области музејске делатности и друга питања на захтев Министарства;
- 8) друге послове утврђене законом и другим прописима.

Члан 38.

Чланове Музејског савета, на период од четири године именује министар из редова истакнутих музејских стручњака, а на предлог централне установе.

Музејски савет састоји се од пет чланова.

По једног члана Музејског савета предлажу централна установа, матични музеји, територијално надлежни музеји, струковна удружења у области музејске делатности и Министарство.

Обједињени образложен предлог из става 3. овог члана централна установа упућује Министарству.

Начин и поступак сачињавања предлога из става 3. овог члана утврђује централна установа.

Чланови Музејског савета бирају председника из својих редова већином гласова.

Музејски савет доноси пословник о раду.

Музејски савет подноси Министарству извештај о раду, најмање једном годишње.

Средства за рад Музејског савета обезбеђују се у буџету Републике Србије.

Мрежа музеја

Члан 39.

Мрежа музеја је скуп функционално повезаних музеја који примењују јединствене стандарде и доприносе унапређењу музејске делатности.

Мрежу музеја чине музеји уписани у Евиденцију музеја.

Централна установа

Члан 40.

Народни музеј Србије је централна установа заштите музејске грађе који, поред послова из члана 9. овог закона обавља и следеће послове:

- 1) води Централни регистар и регистре културних добара од изузетног и великог значаја у Републици Србији;

- 2) утврђује културна добра од великог значаја;
- 3) предлаже добра од изузетног значаја које проглашава Народна скупштина Републике Србије;
- 4) води централну евиденције власника и држалаца музејске грађе од интереса за Републику Србију;
- 5) учествује у изради стратегије развоја установа заштите културних добара у Републици Србији;
- 6) стара се о усклађивању међународних стручних стандарда у области музејске делатности у сарадњи са матичним музејима;
- 7) доноси план и програм стручног усавршавања запослених у музејима;
- 8) доноси средњорочни и дугорочни програм развоја музејске делатност у Републици Србији, у складу са законом;
- 9) утврђује начин вршења стручног надзора над матичним музејима, као и начин вршења стручног надзора који обављају матични музеји и територијално надлежни музеји;
- 10) разматра извештаје матичних музеја и територијално надлежних музеја о обављеном стручном надзору на територији Републике Србије и налаже одговарајуће мере;
- 11) води евиденције о културним добрима страног порекла која су од интереса за Републику Србију;
- 12) доноси стручна упутства за музеје у Републици Србији;
- 13) стара се о сталном стручном усавршавању музејских стручњака;
- 14) предлаже мере за унапређење рада и развоја музеја;
- 15) прати стање, потребе и услове рада у музејима;
- 16) разматра и сачињава предлог за оснивање новог музеја на основу стручног мишљења матичних музеја и упућује га Министарству на даљу надлежност;
- 17) обавља стручни надзор над радом матичних музеја и стручне послове испитивања навода из представке, коју заинтересовано физичко и правно лице подноси у циљу иницирања покретања поступка инспекцијског надзора;
- 18) организује и реализује програм и начин полагања стручних испита у складу са правилником који уређује начин и програм полагања стручних испита у музејској делатности;
- 19) организује и реализује поступак стицања виших стручних звања у музејској делатности у складу са правилником који уређује начин и поступак стицања виших стручних звања у музејској делатности;
- 20) поступа у складу са чланом 59. овог закона.
- 21) доноси и издаје опште мере техничке заштите и мере техничке заштите према врсти музејске грађе;
- 22) друге активности на унапређењу и развоју музејске делатности.

Послове из става 1. тач. 1), 2), 4), 7), 9), 11), 18)–21) Централна установа обавља као поверене.

Послове из става 1. тач. 5), 6) и 12) овог члана, као и посао вођења регистра нематеријалног културног наслеђа обавља Центар за нематеријално културно наслеђе при Етнографском музеју у Београду, као поверени посао.

Централна евиденција из става 1. тачка 4) овог члана, која се води у сврху евиденције власника и држалаца музејске грађе од интереса за Републику Србију, која садржи податке о личности чува се у складу са законом којим се уређује заштита података о личности, уз обавезу поштовања правила о сразмерности обраде у односу на циљеве и сврху обраде података.

Матични музеји

Члан 41.

Матични музеји спроводе матичну музејску делатност према врсти музејске грађе и особености у вршењу музејске делатности, стручној оспособљености запослених, као и расположивом музејском документацијом и опремом за рад, у складу са законом.

Члан 42.

Матична делатност према врсти музејске грађе и особености у вршењу музејске делатности спроводи се на територији Републике Србије.

Члан 43.

Матични музеји, поред послова из члана 9. овог закона обављају и следеће послове:

- 1) стручно-саветодавну помоћ музејима;
- 2) унапређење стручног рада у музејима;
- 3) усклађивање рада и развоја музеја;
- 4) стручни надзор над радом музеја;
- 5) унапређење и развој музејске делатности;
- 6) едукација музејских стручњака;
- 7) презентација и организовање стручног рада уз примену међународних и националних стандарда у циљу унапређења и развоја музејске делатности;
- 8) разматра и сачињава стручно мишљење о оснивању новог музеја на основу предлога територијално надлежног музеја и упућује га централној установи на даљу надлежност;
- 9) сарађује са централном установом;
- 10) доноси мере техничке заштите према врсти музејске грађе;
- 11) друге активности на унапређењу и развоју музејске делатности.

Члан 44.

Матични музеји према врсти музејске грађе и особености у вршењу музејске делатности у Републици Србији су:

- 1) Народни музеј Србије, Београд, за археологију, нумизматику и ликовну уметност;
- 2) Историјски музеј Србије, Београд, за грађу од интереса за историју Републике Србије;

- 3) Етнографски музеј у Београду, Београд, за етнологију, културну антропологију и нематеријалну баштину;
- 4) Музеј науке и технике, Београд, за науку, технику и технологију;
- 5) Природњачки музеј, Београд, за природњачко наслеђе;
- 6) Музеј савремене уметности, Београд, за савремену уметност;
- 7) Музеј примењене уметности, Београд, за примењену уметност;
- 8) Музеј Југославије, Београд, за југословенско наслеђе и друштвену историју;
- 9) Галерија Матице српске, Нови Сад, за музејску делатност галерија;
- 10) Музеј на отвореном „Старо село” Сирогојно, за музеје на отвореном и музеје заједница;
- 11) Музеј жртава геноцида, Београд, за неговање културе сећања на жртве геноцида и холокауста.

Послове из члана 43. овог закона на територији Аутономне покрајине Војводине за музеје и музејске збирке врши Музеј Војводине у Новом Саду на основу закона којим се утврђује надлежности Аутономне покрајине Војводине.

Територијална надлежност музеја

Члан 45.

Надлежност музеја према територији спроводи се на одређеном подручју у складу са прописима који уређују подручне центре државне управе, уз стручну помоћ централне установе и матичних музеја.

Територијално надлежни музеји су јавни музеји комплексног типа.

Решење о утврђивању територијално надлежних музеја доноси министар.

Решење из става 1. овог члана се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Члан 46.

Ради трајног и систематског рада на развоју и унапређивању музејске делатности у Републици Србији, територијално надлежни музеји обављају послове на територији за коју су надлежни, а нарочито:

- 1) организовање и стручно деловање у пружању стручне помоћи и унапређења рада музеја на својој територији;
- 2) прикупљање и анализирање података о вршењу музејске делатности на својој територији у циљу прослеђивања извештаја централној установи и матичним музејима;
- 3) предлагање модела стручног усавршавања запослених на својој територији;
- 4) вођење евиденције о кадровским, просторним и техничким ресурсима;
- 5) предлагање мера за унапређење рада музеја на својој територији;
- 6) праћење стања и услова рада у музејима на својој територији;
- 7) учешће у изради предлога краткорочних програма и заједничких пројеката у музејима на својој територији;

8) у сарадњи са централном установом и матичним музејима вршење стручног надзора над радом музеја на својој територији;

9) предлагање оснивања нових музеја на својој територији;

10) вођење евиденције власника и држалаца културних добара од интереса за Републику Србију на својој територији;

11) друге активности на унапређењу и развоју музејске делатности на својој територији.

Евиденција из става 1. тачка 4) овог члана, за коју се подаци прибављају у сврху обављања послова делатности територијално надлежних музеја, која садржи податке о личности чува се у складу са законом којим се уређује заштита података о личности, уз обавезу поштовања правила о сразмерности обраде у односу на циљеве и сврху обраде података.

Члан 47.

Министарство врши надзор над радом централне установе, матичних музеја и територијално надлежних музеја и предлаже мере за унапређење рада.

Аутономна покрајина врши надзор над радом матичног музеја и територијално надлежних музеје и предлаже мере за унапређење рада на територији аутономне покрајине, као поверени посао.

Управљање и руковођење музејима

Члан 48.

Организација рада и управљање музејом уређује се актом о оснивању, статутом и другим општим актима, у складу са законом.

Члан 49.

Органи музеја су: директор, управни одбор и надзорни одбор.

Именовање директора, именовање вршиоца дужности директора, надлежности, престанак дужности, утврђује се на начин и по поступку прописаним одредбама закона којим се уређује област културе.

Директор и вршилац дужности директора музеја, поред услова утврђених одредбама закона којима се уређује област културе, може бити лице које има положен стручни испит и најмање пет година рада у музејској делатности.

Надлежност, избор чланова и рад управног одбора и надзорног одбора, као и престанак дужности чланова управног одбора и надзорног одбора, утврђује се на начин и по поступку прописаним одредбама закона којим се уређује култура.

Члан 50.

У јавном музеју се образује стручни савет.

Стручни савет разматра питања из програмске односно стручне делатности и директору даје мишљења и препоруке у вези са стручним радом музеја.

Састав, надлежност и начин рада стручног савета уређује се статутом музеја.

Музејски стручњаци

Члан 51.

Послове у оквиру музејске делатности могу обављати лица с одговарајућим образовањем и положеним стручним испитом. Утврђивање стручне оспособљености врши се полагањем стручног испита.

Члан 52.

Стручно оспособљавање за рад у музејима за запослене на стручним пословима с високим образовањем траје годину дана, а са средњим образовањем шест месеци.

Стручно оспособљавање из става 1. овог члана обавља се у музејима.

Стручни испит полаже се у Народном музеју Србије пред Комисијом за полагање стручног испита у музејској делатности коју образује министар.

Стручни испит полаже се и у Музеју Војводине пред комисијом за полагање стручног испита у музејској делатности коју образује надлежан орган аутономне покрајине, као поверени посао.

Трошкове полагања стручног испита сноси музеј у коме је кандидат запослен или у коме је кандидат обавио стручно оспособљавање.

Музеј у свом финансијском плану планира средства за трошкове полагања стручног испита запослених из става 1. овог члана.

Програм полагања стручног испита по струкама и начин полагања прописује министар.

Запосленом из става 1. овог члана који у року од две године од стицања услова за полагање стручног испита не положи стручни испит престаје радни однос у музеју даном истека тог рока.

Члан 53.

Основна стручна звања у музејској делатности су:

1) са високим образовањем другог степена студија: кустос, конзерватор, едукатор и документариста;

2) са високим образовањем првог степена студија: самостални техничар и самостални препаратор;

3) са средњим образовањем: музејски техничар, музејски водич и препаратор.

Послове кустоса, конзерватора, едукатора и документаристе могу обављати лица са стеченим високим образовањем на студијама другог степена односно на основним студијама у трајању од најмање четири године по прописима којим се уређивало високо образовање до 10. септембра 2005. године и положеним стручним испитом.

Послове самосталног техничара и самосталног препаратора могу обављати лица са стеченим високим образовањем на студијама првог степена у обиму од најмање 180 ESPB бодова, односно са стеченим првим степеном високог образовања или стеченим вишим образовањем, по пропису који је уређивао високо образовање до 10. септембра 2005. године.

Послове музејског техничара, музејског водича и препаратора могу обављати лица са стеченим средњим образовањем у четворогодишњем трајању и положеним стручним испитом.

Остала стручна звања у музејској делатности и услови стицања дефинишу се прописима којима се уређују радна места у музејској делатности.

Члан 54.

Виша стручна звања у музејској делатности су:

- 1) са високим образовањем другог степена студија: виши кустос, виши конзерватор, виши едукатор, виши документариста, музејски саветник, конзерватор саветник, едукатор саветник и документариста саветник;
- 2) са високим образовањем првог степена студија: виши самостални техничар и виши самостални препаратор;
- 3) са средњим образовањем: виши техничар, виши водич и виши препаратор.

Ближе услове и наин стицања виших стручних звања у музејској делатности прописује централна установа правилником.

Остала виша стручна звања у музејској делатности и услови стицања дефинишу се правилником из става 2. овог члана.

Члан 55.

Време проведено на стручном оспособљавању лицима са одговарајућом школском спремом и пуним радним временом признаје се као стручна пракса неопходна за полагање стручног испита и стицање стручног звања у музејској делатности, у складу са законом.

У музејима се може омогућити и волонтерско ангажовање лица, у складу са општим актима музеја.

Члан 56.

Стручна звања и виша стручна звања у музејској делатности дефинишу се и утврђују на начин из чл. 53. и 54. овог закона.

Члан 57.

Музеј се стара о сталном стручном усавршавању запослених у музејима ради унапређења организације и методологије рада у оквиру музејске делатности.

V. ЈЕДИНСТВЕНИ ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ ЗА МУЗЕЈЕ И МУЗЕЈСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

Јединствени информациони систем за музеје

Члан 58.

У циљу ефикасног чувања, коришћења и презентације музејске грађе музеји се повезују у Јединствени информациони систем за музеје у Републици Србији.

Основе за успостављање и функционисање Јединственог информационог система за музеје су:

- 1) стандардизована обрада података у електронској форми;
- 2) оспособљеност музејских стручњака за електронски унос података;
- 3) информационо-комуникационе технологије неопходна за повезивање музеја;
- 4) доступност основних подаци јавности.

Члан 59.

Сви подаци Јединственог информационог система за музеје чувају се и у централној установи.

Члан 60.

Ближе услове, начин функционисања, повезивања и вођења Јединственог информационог система за музеје прописује министар.

Музејска документација**Члан 61.**

Музејска документација садржи аналогне и дигиталне податке о музејској грађи који су потребни за стручну обраду, идентификацију, одређивање порекла и утврђивање стања приликом прибављања, стручну обраду као и процену вредности.

Музејска документација обухвата и архиву музеја, документацију о делатности музеја и хемеротеку.

Музејска документација о елементима нематеријалног културног наслеђа води се у складу са одредбама закона којим се уређује заштита нематеријалног културног наслеђа.

Члан 62.

Музеј је дужан да редовно уписује предмете у Књигу улаза.

На основу акта о утврђивању музејски предмет се уписује у Инвентарну књигу музејске збирке.

Музеј је дужан да редовно уписује музејске предмете у Инвентарну књигу музејске збирке.

VI. НАБАВКА И КОРИШЋЕЊЕ МУЗЕЈСКЕ ГРАЂЕ**Набавка музејске грађе****Члан 63.**

Музеј прибавља музејску грађу:

- 1) откупом;
- 2) разменом;
- 3) теренским истраживањима;
- 4) поклоном;
- 5) легатом;
- 6) завештањем;
- 7) одливањем са оригинала, у складу са законом;
- 8) израдом копија, у складу са законом;
- 9) на други начин у складу са законом.

Одлуку да се предмет набави за музејску збирку јавног музеја на основу приложене документације доноси стручна комисија коју именује директор у складу са актом музеја којим се уређије набавка музејске грађе.

Теренским истраживањем, као начином набавке музејске грађе из става 1. тачка 3) овог члана могу се бавити јавни музеји, у складу са законом.

Члан 64.

Јавни музеји могу међусобно размењивати музејске предмете које чувају ради употпуњавања збирки уз сагласност Министарства.

Јавни музеји не могу давати и размењивати јединствене и ретке примерке, нити музејске предмете који су на основу закона утврђени као културно добро од великог или изузетног значаја, осим у изузетним случајевима или када су угрожени услови чувања и безбедност музејских предмета, по претходно прибављеном мишљењу централне установе и сагласности Министарства.

Министар ће утврдити која културна добра од изузетног значаја се не могу излагати ван музеја којем су поверена на чување, а на основу стручног мишљења централне установе, односно матичних музеја.

Члан 65.

Музеји могу поверити музејске предмете на привремено чување или излагање другим музејима, установама или другим правним лицима.

Музеји могу поверити музејске предмете на дугорочну позајмицу другим музејима, установама или другим правним лицима.

Начин и услови под којима се музејски предмети могу привремено или дугорочно уступити на излагање другим музејима, установама или другим правним лицима уређује се актима музеја.

Члан 66.

Музејски предмет брише се, односно исписује из Инвентарне књиге у случају:

- 1) размене у складу са законом;
- 2) пропадања и губљења својства културног добра;
- 3) враћања власнику на основу приложене документације;
- 4) продајом на основу закона.

Музеји су у обавези да воде евиденцију брисаних односно исписаних музејских предмета у коју уносе податке: опис музејског предмета који се брише, разлог брисања, време брисања и друге податке од значаја за музејски предмет.

Начин и поступак брисања односно исписивања музејских предмета из Инвентарне књиге уређује се актима музеја.

Престанак статуса музејског предмета као покретног културног добра врши се на начин и у поступку за његово утврђивање.

Ревизија музејских збирки**Члан 67.**

Ревизија музејске збирке врши се периодично, у зависности од врсте и обима музејске грађе, а најмање једном у десет година.

Изузетно од претходног става, ревизија се врши и у случају предаје дужности руковооца збирке, неовлашћеног уласка или физичког оштећења простора у којима се чувају музејске збирке.

У поступку ревизије музејске збирке може се вршити отпис музејских предмета под условима и у поступку утврђеним актима музеја.

О извршеној ревизији саставља се извештај који се доставља директору и оснивачу.

Члан 68.

Начин и поступак ревизије музејске збирке уређује се актима музеја усклађеним са актом централне установе.

Доступност и презентација музејске грађе и музејске документације

Члан 69.

Музеј је дужан да музејске предмете учини доступне јавности кроз различите видове презентовања.

Музејски предмет може бити изложен јавности ако је претходно уписан у Инвентарну књигу музејске збирке и обрађен у складу са законом.

Музејска грађа се презентује путем сталних и повремених физичких и виртуелних изложби у седишту и ван седишта музеја и публикавањем различитих музејских издања.

Музеј је дужан да музејске предмете учини доступне особама са инвалидитетом, када је то могуће, и у облицима који су им приступачни.

Доступност и коришћење музејске документације уређује се актима музеја.

Осигурање музејске грађе

Члан 70.

Музејска грађа, као и простори у којима се чува, могу се осигурати од свих ризика у складу са одлуком оснивача.

Средства за осигурање обезбеђује оснивач.

Члан 71.

Музеји су дужни да обезбеде стални физички и технички надзор и чување музејске грађе која се у музејима налази, у складу са законом и другим прописима којима се уређују правила физичког и техничког обезбеђења.

Гаранције за иностране позајмице

Члан 72.

Република Србија може дати гаранцију за музејске предмете иностраних изложби које се привремено приређује на територији Републике Србије које имају посебну културну и уметничку вредност и за чију реализацију се условљава давање гаранције.

Гаранција се даје и када би због високо декларисане материјалне вредности музејских предмета трошкови осигурања били изузетно високи, а прихвата се гаранција уместо осигурања.

Влада одређује за које ће се изложбе дати гаранција.

Гаранција се издаје за период од преузимања, током излагања до повраћаја.

Гаранција се може дати под условом да је музеј обезбедио додатне мере обезбеђења и примену техничких мера заштите изложбе.

Министарство утврђује испуњеност услова музеја за издавање гаранције Републике Србије.

VII. СРЕДСТВА ЗА РАД

Члан 73.

Средства за рад музеја обезбеђује оснивач.

Средства за обављање послова централне, матичне и територијалне надлежности музеја обезбеђују се у буџету Републике Србије и аутономне покрајине.

Додатна средства могу бити обезбеђена и из средстава других облика и нивоа финансирања.

Додатна средства остварују се и из сопствених прихода:

- 1) продајом производа и услуга;
- 2) пружањем стручних услуга;
- 3) донаторством;
- 4) спонзорством;
- 5) поклонима;
- 6) оснивањем фондација;
- 7) на други начин у складу са законом.

Начин остваривања, контроле и трошења сопствених прихода уређују се актом Министарства, уз претходно прибављено мишљење министарства надлежног за послове финансија.

VIII. НАДЗОР

Члан 74.

Надзор над радом јавних музеја врши Министарство.

Надзор над радом јавних музеја на територији аутономне покрајине врши надлежни орган аутономне покрајине, као поверени посао.

Члан 75.

Ако се током поступка надзора утврди да јавни музеј не испуњава прописане услове за обављање делатности, тај музеј је дужан да отклони уочене недостатке у року који одреди Министарство односно надлежни орган аутономне покрајине.

Стручни надзор

Члан 76.

Надзор над стручним радом матичних музеја врши централна установа.

Надзор над стручним радом територијално надлежних музеја врши централна установа и матични музеји.

Надзор над стручним радом музеја који чине мрежу музеја на одређеној територији врши територијално надлежни музеји, уз стручну помоћ централне установе и матичних музеја.

Надзор над стручним радом приватних музеја врше матични музеји.

Члан 77.

Јавни музеј из члана 76. овог закона обавља стручни надзор над истраживањем, прикупљањем, евидентирањем, обрадом, чувањем и заштитом

музејске грађе и налаже предузимање мера за отклањање утврђених недостатака.

Члан 78.

Послове стручног надзора из члана 77. овог закона врши музејски стручњак са најмање основним стручним звањем из члана 53. овог закона и најмање пет година радног искуства на пословима из музејске делатности (у даљем тексту: овлашћено лице).

Овлашћено лице из става 1. овог члана:

- 1) сачињава записник о извршеном стручном надзору који обавезно садржи: утврђено стање, наложене мере и рок за њихово спровођење;
- 2) контатује да се на записник може у року од три дана од дана достављања записника ставити примедба;
- 3) разматра достављене примедбе на записник и о томе обавештава подносиоца примедби;
- 4) врши контролу наложених мера.

Рок за поступање по наложеним мерама може се, у оправданим случајевима, продужити најдуже за половину рока који је наложен за поступање.

У случају непоступања у року за отклањање неправилности овлашћено лице обавештава инспекцију Министарства.

У случају да овлашћено лице утврди у поступку стручног надзора да је музејски предмет оштећен или уништен то констатује записником на основу којег надлежни јавни музеј подноси кривичну пријаву и обавештава инспекцију Министарства.

Члан 79.

Музеј над којим се врши стручни надзор је дужан да током обављања послова стручног надзора достави потребне податке, као и да омогући обављање стручног надзора.

Члан 80.

Начин вршења стручног надзора над стручним радом музеја који чине мрежу музеја Републике Србије уређује централна установа, као поверени посао.

Члан 81.

Централна установа, матични музеји и територијално надлежни музеји, врше стручни надзор на захтев инспекције, испитивањем навода из представке, коју заинтересовано физичко и правно лице (подносилац представке) подноси у циљу иницирања покретања поступка инспекцијског надзора.

Централна установа, матични музеји и територијално надлежни музеји пружају музејима потребне информације, стручну помоћ и савете у вези са заштитом музејске грађе.

Инспекцијски надзор

Члан 82.

Инспекцијски надзор у погледу обављања музејске делатности музеја врши Министарство, у складу са законима којим се уређује област културе и инспекцијски надзор.

На територији аутономне покрајине инспекцијски надзор врши надлежни орган аутономне покрајине, као поверени посао.

Члан 83.

Надлежни јавни музеј има право активне легитимације у погледу остваривања мера заштите и коришћења културних добара и подношења захтева за покретање кривичног поступка.

IX. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 84.

Новчаном казном од 50.000,00 до 150.000,00 динара казниће се за прекршај физичко лице или одговорно лице у музеју које:

1) обавља музејску делатност, а није уписан у Евиденцију музеја, у судски или други регистар, у складу са законом (члан 31. овог закона);

2) не уписује редовно музејску грађу у Књигу улаза и Инвентарну књиге и не доставља податке за Централни регистар (члан 62. овог закона);

3) не пријави музејску грађу надлежном музеју (члан 22. став 1. тачка 1) овог закона);

4) не врши ревизију музејске збирке у складу са овим законом (члан 67. овог закона);

5) не чува, не користи правилно и нередовно одржава музејску грађу (члан 22. став 1. тачка 2) овог закона);

6) неблаговремено спроводи утврђене мере заштите (члан 22. став 1. тачка 3) овог закона);

7) не обавести надлежни музеј о свим правним и физичким променама насталим у вези с музејском грађом (члан 22. став 1. тачка 4) овог закона);

8) не дозволи научна и стручна истраживања, техничка и друга снимања као и извођење мера техничке заштите на музејској грађи у складу с одредбама закона (члан 22. став 1. тачка 5) овог закона);

9) не уноси податке о музејским предметима у Јединствени информациони систем за музеје (члан 58. овог закона);

10) не обезбеди доступност музејских предмета јавности (члан 69. овог закона);

11) користи музејску грађу у сврхе које нису у складу с њеном природом, наменом и значајем или на начин који може довести до њеног оштећења (члан 9. овог закона);

12) распарчава музејске збирке и збирке без утврђених услова и сагласности надлежног музеја (члан 23. овог закона);

13) не доставља податке Јединственог информационог система за музеје централној установи (члан 59. овог закона);

14) не доставе податке за упис у Евиденцију музеја у Министарству (члан 31. став 5. овог закона);

15) повери музејску грађи на привремено или трајно чување или излагање другим музејима, установама или другим правним лицима супротно закону (члан 65. овог закона);

16) не омогућава Министарству увид у податке потребне за спровођење инспекцијског надзора и не омогућава централној установи и матичним

музејима увид у податке потребне за спровођење стручног надзора (члан 79. овог закона).

Новчаном казном од 50.000,00 до 150.000,00 динара казниће се за прекршај одговорно лице код оснивача уколико:

1) у случају престанка рада музеја не обезбеди смештај и заштиту расположивих музејских збирки и документације (члан 33. став 3. овог закона).

X. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 85.

Музеји основани до дана ступања на снагу овог закона дужни су да своју организацију и рад ускладе са одредбама овог закона у року од једне године од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 86.

Подзаконски прописи за спровођење овог закона донеће се у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 87.

Музеји који нису инвентарисали музејску грађу, оформили инвентарне књиге и документацију дужни су да обаве наведене послове у року од једне године од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 88.

Музеји су дужни да донесу акт којим се уређује начин и поступак ревизије музејске грађе у складу са актом централног музеја у року од два месеца од дана доношења тог акта.

Члан 89.

Музејски савет се оснива у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 90.

Народни музеј у Београду промениће назив у Народни музеј Србије у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 91.

Музејски стручњак који је до дана ступања на снагу овог закона засновао радни однос у музеју и има положен стручни испит наставља са обављањем музејских послова и после ступања на снагу овог закона.

Запослени који на дан ступања на снагу овог закона обавља музејске послове за које нема одговарајуће образовање или положен стручни испит, може наставити са обављањем тих послова под условом да у року од две године од дана ступања на снагу овог закона стекне одговарајуће образовање односно положи стручни испит.

Члан 92.

Даном почетка примене овог закона престају да важе одредбе чл. 23, 77, 82, 96. и 98. Закона о културним добрима („Службени гласник РС”, бр. 71/94, 52/11 – др. закон, 99/11 – др. закон и 6/20 – др. закон), одредбе члана 2. став 2, чл. 27, 29–36, члана 53. став 1, члана 56. став 3, члана 57. став 1, члана 61, члана 68. став 1, чл. 70. и 72, члана 74. став 2, чл. 79, 85–87, 90. и 96, члана 111. став 4, чл. 122–125, чл. 130, 132. и 133. тог закона, у делу који се односи на музејску грађу и рад музеја.

Члан 93.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењиваће по истеку шест месеци од дана његовог ступања на снагу.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Уставни основ за доношење закона

Уставни основ за доношење Закона о музејској делатности садржан је у одредбама члана 97. тачка 10. Устава Републике Србије, којим је прописано да Република Србија, поред осталог, уређује и обезбеђује систем у области културе и заштите културних добара.

II. Разлози за доношење закона

Република Србија има Закон о културним добрима („Службени гласник РС”, бр. 71/94, 52/11 – др. закон, 99/11 – др. закон и 6/20 – др. закон) који је усвојен 1994. године и осим терминолошке застарелости, у међувремену, до данас, су се променила два устава, и читав друштвено политички систем па је било потребно ускладити се са правни системом. Поред тога Закон из 1994. године је по свом карактеру и општи пропис јер уређује општа, заједничка питања заштите културних добара (архивистику, музеологију, стару и ретку књигу, непокретна културна добра и кинотеку).

Имајући у виду потребу системског уређења сваке појединачне области заштите културних добара сходно својим специфичностима, доношење Закона о музејској делатности је услов системског приступа и уређења области заштите покретних културних добара – музејске грађе на свеобухватан и сврсисходан начин.

Из ових разлога предлаже се доношење прописа којим би се уредио систем заштите музејске грађе, као врсте покретних културних добара и музејске документације, услови и начин обављања музејске делатности и њена структура, коришћење музејске грађе, организација, надлежност, делатност музеја у Републици Србији и друга питања од значаја за обављање музејске делатности.

На тај начин би се створио оквир да Република Србија свеобухватно уреди музејску делатност и заштиту музејске грађе као покретних културних добара.

Уколико имамо у виду значај музејске грађе, не само за историју, науку и културу већ и за задовољавање потреба грађана, неопходно је хитно уређивање ове материје у циљу системског уређења и очувања музејске грађе.

- Проблеми које закон треба да реши

Највећи број установа заштите културних добара због проблема у вези са недовољним финансирањем од стране локалних самоуправа није у могућности да на одговарајући начин обавља своју редовну делатност, а при том је и број запослених у њима, упркос повећању обима послова услед доношења бројних нових закона из различитих повезаних области константно смањиван па су поједине установе доведени на ивицу издрживости. Недостатак простора за смештај културних добара је међу водећим проблемима који директно утиче на њихово пропадање.

Осим тога, садашњи законски оквир је делимично застарео и не уређује бројна питања која су од значаја за рад установа и примену добре праксе из света на коју треба да се угледамо.

Законско уређивање обавеза ималаца и држалаца културних добара, евиденцију културних добара наше провинцијације, на територији **Србије** и ван њене територије, питања права и обавеза музеја, њихова делатност, стварање

мреже музеја, вођење докуменатције, категорисање и утврђивање културних добара, уређивање добара под претходном заштитом, утврђивање јединствених мера заштите, надзор над применом закона и инспекцијски надзор, и бројна друга питања су важна ради стварања јединственог система за очување и заштиту музејске грађе **Србије**.

- Циљеви који се доношењем закона постижу

1. Стварање законског оквира који ће обезбедити потпуну заштиту и очување музејске грађе као покретних културних добара на јединствен начин, без обзира на облик у којем настаје и где се налази један је од основних циљева који ће се постићи доношењем овог закона. Уређивање ове материје законом ће утицати и на развој свести о важности очувања музејске грађе као покретних културних добара и наше баштине за будуће генерације, односно свести да се најважнији предмети материјалног и елементи нематеријалног културног наслеђа морају заштитити од уништења јер они представљају својеврсно материјално сведочанство о постојању, организацији и функционисању друштва и државе;
2. Заокруживање правне регулативе која се односи на покретна културна добра – музејску грађу изворно насталу у материјалном или нематеријалном виду и то на начин који ће гарантовати њено „преживљавање” кроз време, односно очување података које она садржи;
3. Уређивање правног основа за коришћење и заштиту музејске грађе;
4. Побољшање услова за рад музеја како би могли да се пуним капацитетом посвете заштити покретних културних добара – музејске грађе за које су надлежни;
5. Јасно дефинисање обавеза музеја и оснивача музеја;
6. Регулисање централне и матичних функција музеја, као и уређење територијалне надлежности у оквиру мреже музеја;
7. Уређење мреже музеја;
8. Уређивање стручних звања у области музејске делатности;
9. Пооштравање казнене политике које ће допринети заштити и очувању покретних културних добара – музејске грађе.

- Разматране могућности да се проблем реши и без доношења прописа

У току анализе разматрано је неколико релевантних могућности:

- 1) status quo – недоношење Закона о музејској делатности
- 2) измене односно допуне постојећег Закона о културним добрима којим би се извршила корекција у делу уочених проблема у вези са заштитом покретних културних добара – музејског грађом или
- 3) доношење новог закона који би у потпуности регулисао ову област.

Прва опција није одржива из разлога што више није могуће постојећим правним оквиром обезбедити потпуну заштиту и очување музејске грађе као покретна културна добра.

Друга опција би подразумевала измене и допуне Закона о културним добрима у погледу низа питања које тај закон недовољно или уопште не регулише. Ово не би било добро решење имајући у виду обим потребних измена, односно допуна, те је из наведених разлога целисходније доношење новог закона који би поставио јединствене основе за обављање музејске делатности и заштите покретних културних добара - музејске грађе на савремен начин поставио организацију и функционисање музејске делатности.

- Зашто је доношење закона најбољи начин за решавање проблема

Доношење закона је неопходно и једино могуће решење за свеобухватно регулисање музејске делатности као и постављање система, организације и функционисања делатности ако имамо у виду да се не могу на други начин решити актуелни проблеми са којима се свакодневно суочавају установе у обављању музејске делатности.

Такође, унапређење оквира деловања музеја, приближавање доказаној пракси увођењем стандарда и јасних услова који се односе на оснивање, чување, проучавање, документовање, заштиту и презентовање музејске грађе недовсмислено успоставља темељ системског уређења музејске делатности у оквиру уређења заштите културног наслеђа Србије.

Имајући у виду значај музејске грађе као дела културног наслеђа и врсте покретних културних добара у савременом свету који их је препознао и као један од битних елемената покретача привредног раста, туристичке понуде једне земље и битног услова за разумевање прошлости и будућности једне земље, неопходно је сва питања у вези настанка музејске грађе као покретних културних добара, чувања и заштите као и друга питања у вези надлежности и рада установа заштите покретних културних добара – музејске грађе и обавеза и права власника и држаоца, уредити законом којим ће поставити и системски уредити музејску делатност.

III. Основни правни институти и појединачна решења

I. ОСНОВНИМ ОДРЕДБАМА (чл. 1–6) дефинисани су: предмет закона; изрази у закону, општи интерес, циљеви заштите и термини и дефиниције.

Овим законом уређује се услови и начин обављања музејске делатности, њена структура и организација, уређење и делокруг рада музеја, начин заштите, коришћења и обраде музејске грађе и вођење музејске документације и друга питања од значаја за обављање музејске делатности (члан 1).

Чланом 2. Предлога закона о музејској делатности (у даљем тексту: Предлог закона) се утврђује да изрази употребљени у Предлогу закона у граматичком мушком роду подразумевају природни мушки и женски род лица на које се односе.

У члану 3. је уређена употреба речи „музеј” у називу музеја односно других правних лица за чију употребу је неопходна сагласност Министарства.

Чланом 4. утврђено је да су покретна културна добра – музејски предмети и регистровани елементи нематеријалног културног наслеђа добра од општег интереса за Републику Србију која уживају посебну заштиту утврђену законом, а такође је предвиђено да је и делатност заштите музејске грађе и нематеријалног културног наслеђа од општег интереса за Републику Србију. Ставом 3. овог члана уређено је да је музејска грађа на којој постоји право јавне својине у својини Републике Србије у складу са законом. Веома важне одредбе овог члана су и оне којима се предвиђа да се средства за заштиту и чување музејске грађе у својини Републике Србије обезбеђују у буџету Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Такође је утврђено да је музејска грађа заштићена законом без обзира у чијем су власништву или поседу, односно код кога се налазе.

Чланом 5. су утврђени циљеви заштите и то: очување кроз истраживање, откривање, прикупљање, документовање, предузимање мера заштите, спречавање штетних утицаја и обезбеђивање одговарајућих услова за чување; проучавање, вредновање, представљање, тумачење и едукација јавности; развој музејске делатности кроз управљање и коришћење музејске грађе у задовољавању културних, научних и образовних потреба појединца и друштва; очување нематеријалног културног наслеђа кроз сарадњу са заједницама;

подстицање и подршка унапређењу сарадње музеја у оквиру мреже музеја; предузимање мера у циљу спречавања противправног поступања са музејском грађом.

Чланом 6. су за потребе овог закона, утврђени термини и дефиниције, односно значење појмова употребљених у Предлогу закону.

II. МУЗЕЈСКА ГРАЂА И МУЗЕЈСКА ДЕЛАТНОСТ (чл. 7 – 23)

Чланом 7. се дефинише музејска делатност, као и то да се спроводи у складу са међународно прихваћеним документима и професионалним стандардима препознатим у Статуту Међународног савета за музеје (ICOM) и Кодексу професионалне етике ICOM, као и ратификованим међународним конвенцијама, и да се заштита елемената нематеријалног културног наслеђа спроводи у складу са ратификованим међународним конвенцијама.

Чланом 8. утврђује се да се музејска делатност може обављати самостално или у оквиру других правних и физичких лица уписаних у судски или други регистар у складу са законом, као и да музејску делатност обављају музеји и галерије.

Чланом 9. утврђени су послови које музејска делатност обухвата, као и да се прописана документација о музејској грађи, збиркама, музејским активностима и регистрованим елементима нематеријалног културног наслеђа, који се воде у сврху обављања музејске делатности, која садржи податке о личности чува се у складу са законом којим се уређује заштита података о личности, уз обавезу поштовања правила о сразмерности обраде у односу на циљеве и сврху обраде података.

Члан 10. утврђује да музејску грађу који уживају заштиту у складу са законом.

Чланом 11. се утврђује да се музејски предмети утврђују актом који доноси јавни музеј, у складу са законом, а да музејски предмети који се налазе у власништву других правних и физичких лица утврђују се актом који доноси централна установа, матични музеј или територијално надлежни музеј, као и да се на садржину акта о утврђивању примењују се одредбе закона којим се уређује заштита културних добара.

Чланом 12. се утврђује да се на поступак и начин уписа елемената нематеријалног културног наслеђа у регистар нематеријалног културног наслеђа примењују се одредбе закона којим се уређује заштита нематеријалног културног наслеђа.

Чланом 13. уређује се примена закона којим се уређује заштита културних добара на питање заштите добара која уживају претходну заштиту.

Члан 14. уређује категоризацију музејске грађе тако да се музејска грађа, у зависности од свог значаја, разврстава у категорије: културно добро, културно добро од великог значаја и културно добро од изузетног значаја (став 1). Ставом 2. дефинисано је да се утврђивање музејске грађе за културно добро, културно добро од великог значаја и културно добро од изузетног значаја уређује законом којим се уређује заштита културних добара.

Одредбама чл. 15-20. утврђене су мере заштите музејске грађе, односно стручне и техничке мере заштите музејске грађе које музеј спроводи: превентивну заштиту, конзервацију и рестаурацију, документацију и дигитализацију.

Према овим одребама превентивна заштита спроводи се у музејима, код власника и држаоца музејске грађе, а начин и ближе услове за спровођење превентивне заштите прописује централна установа (члан 16).

Музејска документација ужива заштиту у складу са законом, како је утврђено у члану 17, а садржај и начин вођења документације о музејској грађи прописује министар надлежан за културу.

Чланом 18. став 1. је уређено да музеј дигитализује музејску грађу, као меру заштите, у циљу њеног документовања, коришћења у оквиру информационог система, као и ради лакшег претраживања и коришћења, а ставом 2. утврђено је да се дигитализација музејске грађе врши у складу са прописима којима се прописује поступак дигитализације културног наслеђа.

Чланом 19. је дефинисана мера заштите конзервација и рестаурација музејске грађе која се изводи у музејима у којима се од стране стручњака спроводе конзерваторско-рестаураторски радови на музејској грађи, у зависности од врсте музејске грађе, степена и узрока оштећења.

Чланом 20. утврђује се обавеза музеја да изради план заштите и спасавања музејске грађе у ванредним ситуацијама са посебним мерама за културна добра од изузетног значаја, који се израђује у складу са посебним прописима.

Одредбама чл. 21 – 23 уређена су права и обавезе власника и држаоца музејске грађе. Тако су чланом 21. утврђена права власника и држаоца и то право: да их користи на начин који је у складу с одредбама закона и мерама утврђеним на основу закона; на стручну помоћ; по претходно прибављеном образложеном стручном мишљењу матичног музеја, на финансијску помоћ за одржавање и спровођење конзерваторских мера, у складу са законом; на правичну накнаду у случају забране коришћења или ограничења коришћења; на накнаду штете коју трпи услед мере којом је обезбеђена доступност јавности и за време извођења мера техничке заштите, ако је мером заштите ограничено или онемогућено економско искоришћавање за одобрену намену у моменту утврђене мере заштите; на ослобађање од плаћања такси, пореза и других дажбина у вези са заштитом, коришћењем и располагањем, у складу са законом.

Чланом 22. утврђене су обавезе власника и држаоца да пријави музејску грађу и добра која уживају претходну заштиту надлежном матичном музеју; чува, правилно користи и редовно одржава музејску грађу и добра која уживају претходну заштиту; благовремено спроводи утврђене мере заштите; без одлагања обавести централну установу и матични музеј о свим правним и физичким променама насталим у вези с музејском грађом и добрима која уживају претходну заштиту, уз примену права прече куповине надлежног јавног музеја у случају правне промене; дозволи стручна и научна истраживања, техничка и друга снимања као и извођење мера техничке заштите, у складу с одредбама закона; обезбеди доступност музејске грађе и добра која уживају претходну заштиту јавности на начин прописан овим законом.

Члан 23. утврђује да власник односно држалац не сме да: користи музејску грађу у сврхе које нису у складу с њеном природом, наменом и значајем или на начин који може довести до оштећења музејске грађе; распарчава збирке, колекције и фондове музејске грађе и добара која уживају претходну заштиту, без утврђених услова и сагласности матичног музеја.

III. ОСНИВАЊЕ И ПРЕСТАНАК РАДА МУЗЕЈА (чл. 24-34)

Чланом 24. утврђено је да музеј може бити основан у свим облицима својине, као и да музеј може основати Република Србија, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, као и друга правна и физичка лица и предузетници.

Одредбама члана 25. утврђују се врсте музеја према оснивачу (јавни, приватни). Према овим одредбама јавни музеј може основати Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, приватни музеј може основати домаће или страном физичко или правно лице или предузетник, у складу са законом;

Чланом 26. дефинисан је музеј заједнице као музеј који оснивају појединци или удружења у циљу идентификовања, очувања и промоције

специфичности локалних материјалних и нематеријалних садржаја који обављају музејску делатности у складу са законом изузев послова одређени одредбама Предлога закона наведених у овом члану.

Чланом 27. утврђује да према врсти музејске грађе могу бити: музеји комплексног типа и специјализовани музеји.

Чланом 28. утврђује музеје у саставу као део у оквиру другог правног лица који спроводи музејску делатност изузев послова одређених тим чланом.

Чл. 29. и 30. утврђују услове за оснивање и почетак рада музеја.

Чланом 31. је уређено евидентирање музеја, односно да се музеји уписују у Евиденцију музеја Републике Србије (став 1), да министарство надлежно за послове културе води Евиденцију музеја (став 2), да садржај и начин вођења Евиденције музеја прописује министар (став 3), да је надлежни орган аутономне покрајине, односно орган јединице локалне самоуправе дужан да податке о установама које је основала аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе достави Министарству (став 4), да су правна и физичка лица ипредузетници дужни да доставе податке за упис у Евиденцију музеја Министарству у року од осам дана од оснивања музеја (став 5).

Чланом 32. је утврђена обавеза министарства да најмање једном у пет година проверава да ли музеј уписан у Евиденцију музеја испуњава прописане услове за рад, у складу са законом, односно надлежни орган аутономне покрајине за музеје уписан у Евиденцију музеја на територији аутономне покрајине, као поверени посао.

Чланом 33. је уређен начин престанка рада музеја или статусну промену музеја, да оснивач јавног музеја може донети одлуку о престанку рада музеја или статусним променама у складу са законом, а уз претходно прибављено образложено мишљење централне установе и матичних музеја, обавеза оснивача у случају престанка рада музеја да обезбеди смештај и заштиту музејске грађе и музејске документације, као и да се одлука о смештају доноси по претходно прибављеном мишљењу централне установе и матичног музеја.

Чланом 34. је дефинисано да на оснивање, управљање, руковођење, финансирање, статусне промене, престанак рада и друга питања од значаја за рад музеја примењују се одредбе закона којим се уређује култура, закона којим се уређује заштита културних добара и закона којим се уређују јавне службе, ако овим законом није другачије уређено.

IV. СРУКТУРА МУЗЕЈСКЕ ДЕЛАТНОСТИ И ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА (чл. 35-57)

Чланом 35. дефинисана је структура музејске делатности на начин да се организација рада и координација рада музеја у Републици Србији обавља се кроз послове Музејског савета Републике Србије, централне установе, матичних музеја, територијално надлежних музеја и мрежу музеја.

Одредбама чл. 36 – 38. утврђује се постојање Музејског савета Републике Србије и област деловања.

Тако је чланом 36. дефинисано да се Музејски савет оснива при централној установи као стручно-саветодавно тело за обављање послова од интереса за развој и унапређење музејске делатности у складу са законом и да административно-техничку подршку раду Музејског савета пружа централна установа.

Чланом 37. су утврђени послови Музејског савета и то да Музејски савет разматра и предлаже министру: јавне политике развоја музејске делатности на територији Републике Србије на основу анализе стања и постигнутих резултата, а на основу извештаја централне установе и матичних музеја; моделе унапређења и промоције музејске делатности, као и стручне, техничке и финансијске ресурсе доступне за те сврхе; моделе и методе успостављања, реализације и промоције сарадње између музеја и сродних образовних,

струковних, научних и међународних институција и modele развоја сарадње са заједницама којима музеји служе; развој система континуираног усавршавања стручњака у музејској делатности; modele подстицања едукативне улоге музеја и modele промоције музејске делатности; допуне и измене постојећих законских и подзаконских аката и препоруке за доношење нових у оквиру музејске делатности; решења спорних питања из области музејске делатности и друга питања на захтев Министарства; друге послове утврђене законом и другим прописима.

Чланом 38. је дефинисано да чланове Музејског савета на период од четири године именује министар из редова истакнутих музејских стручњака, а на предлог централне установе, да се Музејски савет састоји се од пет чланова, да по једног члана за чланове Музејског савета предлажу централна установа, матични музеји, територијално надлежни музеји, струковна удружења у области музејске делатности и Министарство, да обједињени образложен предлог централна установа упућује Министарству, да се начин и поступак сачињавања предлога уређује се правилником који доноси централна установа, да чланови Музејског савета бирају председника из својих редова већином гласова, да Музејски савет доноси пословник о раду, да Музејски савет подноси Министарству извештај о раду, најмање једном годишње и да се средства за рад музејског савета обезбеђују се у буџету Републике Србије.

Чланом 39. је по први пут дефинисана мрежа музеја коју чине музеји уписани у Евиденцију музеја.

Чл. 40 – 44. дефинисани су централна установа и матични музеји.

Чланом 40. је дефинисана централна установа – Народни музеј Србије, и послови које обавља, односно послове које обавља као поверене. Овим чланом утврђено је које послове, укључујући и посао вођења регистра наматеријалног културног наслеђа централне установе за нематеријално културно наслеђе обавља Центар за нематеријално културно наслеђе при Етнографском музеју у Београду, као поверен посао. Овим одредбама је предвиђено и да Централна евиденција, која се води у сврху евиденције власника и држалаца музејске грађе од интереса за Републику Србију, која садржи податке о личности чува се у складу са законом којим се уређује заштита података о личности, уз обавезу поштовања правила о сразмерности обраде у односу на циљеве и сврху обраде података.

Према члану 41. матични музеји спроводе матичну музејску делатност према врсти музејске грађе и особености у вршењу музејске делатности, стручној оспособљености запослених, као и расположивом музејском документацијом и опремом за рад, у складу са законом.

Чланом 42. је дефинисано да се матична делатност према врсти музејске грађе и особености у вршењу музејске делатности спроводи се на територији Републике Србије, а чланом 43. су утврђени послови које обављају матични музеји (стручно-саветодавну помоћ музејима; унапређење стручног рада у музејима; усклађивање рада и развоја музеја; стручни надзор над радом музеја; унапређење и развој музејске делатности; едукација музејских стручњака; презентација и организовање стручног рада уз примену међународних и националних стандарда у циљу унапређења и развоја музејске делатности; разматра и сачињава стручно мишљење о оснивању новог музеја на основу предлога територијално надлежног музеја и упућује га централној установи на даљу надлежност; сарађује са централном установом; доноси мере техничке заштите према врсти музејске грађе; друге активности на унапређењу и развоју музејске делатности).

Чланом 44. су утврђени матични музеји према врсти музејске грађе и особености у вршењу музејске делатности у Републици Србији и то: Народни музеј Србије, Београд, за археологију, нумизматику и ликовну уметност; Историјски музеј Србије, Београд, за грађу од интереса за историју Републике

Србије; Етнографски музеј у Београду, Београд, за етнологију, културну антропологију и нематеријалну баштину; Музеј науке и технике, Београд, за науку, технику и технологију; Природњачки музеј, Београд, за природњачко наслеђе; Музеј савремене уметности, Београд, за савремену уметност; Музеј примењене уметности, Београд, за примењену уметност; Музеј Југославије, Београд, за југословенско наслеђе и друштвену историју; Галерија Матице српске, Нови Сад, за музејску делатност галерија; Музеј на отвореном „Старо село” Сирогојно, за музеје на отвореном и музеје заједница; Музеј жртава геноцида, Београд, за неговање културе сећања на жртве геноцида и холокауста. Послове на територији Аутономне покрајине Војводине, пема овим одредбама, за музеје и музејске збирке врши Музеј Војводине у Новом Саду на основу закона којим се утврђује надлежности Аутономне покрајине Војводине.

Чл. 45 – 48. уређена је територијална надлежност музеја.

Чланом 45. је дефинисано да се надлежност музеја према територији спроводи спроводи се на одређеном подручју у складу са прописима који уређују подручне центре државне управе, уз стручну помоћ централне установе и матичних музеја, као и да су територијално надлежни музеји јавни музеји комплексног типа. Решење о утврђивању територијално надлежних музеја доноси министар, које се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Чланом 46. су дефинисани послови територијално надлежних музеја на територији за коју су надлежни и то: организовано и стручно деловање у пружању стручне помоћи и унапређења рада музеја на својој територији; прикупљање и анализирање података о вршењу музејске делатности на својој територији у циљу прослеђивања извештаја централној установи и матичним музејима; предлагање модела стручног усавшавања запослених на својој територији; вођење евиденције о кадровским, просторним и техничким ресурсима; предлагање мера за унапређење рада музеја на својој територији; праћење стања и услова рада у музејима на својој територији; учешће у изради предлога краткорочних програма и заједничких пројеката у музејима на својој територији; у сарадњи са централном установом и матичним музејима вршење стручног надзора над радом музеја на својој територији; предлагање оснивања нових музеја на својој територији; вођење евиденције власника и држалаца културних добара од интереса за Републику Србију на својој територији; друге активности на унапређењу и развоју музејске делатности на својој територији. Овим одредбама је предвиђено и да се евиденција о кадровским, просторним и техничким ресурсима, за коју се подаци прибављају у сврху обављања послова делатности територијално надлежних музеја, која садржи податке о личности чува у складу са законом којим се уређује заштита података о личности, уз обавезу поштовања правила о сразмерности обраде у односу на циљеве и сврху обраде података.

Чланом 47. утврђује обавезу Министарства да врши надзор над радом централне установе, матичних музеја и територијално надлежних музеја и предлага мере за унапређење рада (став 1). Ставом 2. је утврђено да је аутономна покрајина је у обавези да редовно врши да врши надзор над радом матичног музеја и територијално надлежних музеје и предлага мере за унапређење рада на територији аутономне покрајине, као поверени посао.

Чл. 48 – 50. уређено је управљање и руковођење музејима.

Чланом 48. је дефинисано да се организација рада и управљање музејом уређује актом о оснивању, статутом и другим општим актима у складу са законом.

Чланом 49. су утврђени органи музеја и то: директор, управни одбор и надзорни одбор (став 1). Ставом 2. је дефинисано да се именовање директора, односно вршиоца дужности директора, надлежности, престанак дужности, утврђује на начин и по поступку прописаним одредбама закона којим се уређује област културе, ставом 3. да директор и вршилац дужности директора музеја,

поред услова утврђених одредбама закона којима се уређује област културе, може бити лице које има положен стручни испит и најмање пет година рада у музејској делатности, а ставом 4. да се надлежност, избор чланова и рад управног и надзорног одбора, као и престанак дужности чланова управног и надзорног одбора, утврђује на начин и по поступку прописаним одредбама закона којим се уређује култура.

Чланом 50. је дефинисано да се у јавном музеју образује стручни савет, који разматра питања из програмске односно стручне делатности и директору даје мишљења и препоруке у вези са стручним радом музеја, као и да се састав, надлежност и начин рада стручног савета уређује статутом музеја.

Чл. 51 – 57. дефинисано је ко, под којим условима може обављати музејску делатност.

Чланом 51. дефинисано је да послове у оквиру музејске делатности могу обављати лица с одговарајућом образовањем и положеним стручним испитом и да се утврђивање стручне оспособљености врши полагањем стручног испита.

Чланом 52. уређује се трајање стручног оспособљавања, и утврђује да се стручно оспособљавање врши у музејима, и одређује у којим музејима се полаже стручни испит, да трошкове полагања стручног испита сноси музеј и њихово планирање, да програм полагања стручног испита по струкама и начин полагања прописује министар, као и да запосленом који у року од две године од стицања услова за полагање стручног испита не положи стручни испит престаје радни однос у музеју даном истека тог рока

У члану 53. су утврђена основна музејска звања у зависности од степена стручне спрема и то основна звања са високим образовањем другог степена студија су: кустос, конзерватор, едукатор и документариста; са високим образовањем првог степена студија: самостални техничар и самостални препаратор, са средњим образовањем: музејски техничар, музејски водич и препаратор. Овим одредбама су предвиђени услови за обављање тих послова.

У члану 54. су утврђена виша музејска звања у зависности од степена стручне спрема и то са високим образовањем другог степена студија су: виши кустос, виши конзерватор, виши едукатор, виши документариста, музејски саветник, конзерватор саветник, едукатор саветник и документариста саветник; са високим образовањем првог степена студија: виши самостални техничар и виши самостални препаратор, са средњим образовањем: виши техничар, виши водич и виши препаратор. Овим одредбама су предвиђени услови за обављање тих послова. Предвиђено је и да начин, ближе услове и поступак стицања виших стручних звања у музејској делатности прописује централна установа правилником

Чланом 55. је предвиђен волонтерски рад у музеју као пракса за полагање стручног испита и стицање стручног звања у музејској делатности.

Члан 56. уређује да се стручна звања и виша стручна звања у музејској делатности дефинишу и утврђују у складу са овим законом.

Члан 57. дефинише да се музеј стара о сталном стручном усавршавању запослених у музејима ради унапређења организације и методологије рада у оквиру музејске делатности.

V. ЈЕДИНСТВЕНИ ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ ЗА МУЗЕЈЕ И МУЗЕЈСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА (чл. 58-62)

Ова глава Предлога закона садржи одредбе којима се дефинише Јединствени информациони систем за музеје и музејска документација.

Чланом 58. утврђено је да се, у циљу ефикасног чувања, коришћења и презентације музејске грађе музеји повезују у Јединствени информациони систем за музеје у Републици Србији (став 1). Ставом 2. су побројани основи за успостављање и функционисање музејског информационог система.

Чланом 59. утврђено је да се сви подаци Јединственог информационог система за музеје чувају и у централној установи.

Чланом 60. дефинише да ближе услове, начин функционисања, повезивања и вођења Јединственог информационог система за музеје прописује министар.

Чланом 61. уређена је да музејска документација садржи аналогне и дигиталне податке о музејској грађи који су потребни за стручну обраду, идентификацију, одређивање порекла и утврђивање стања приликом прибављања, стручну обраду као и процену вредности (став 1). Ставом 2 је дефинисано да музејска документација обухвата и архиву музеја, документацију о делатности музеја и хемеротеку, а ставом 3. да се музејска документација о елементима нематеријалног културног наслеђа води у складу са одредбама закона којим се уређује заштита нематеријалног културног наслеђа.

Чланом 62. је утврђено обавезу музеја да редовно уписује предмете у Књигу улаза, ако и да се на основу акта о утврђивању музејски предмет уписује у Инвентарну књигу музејске збирке. Овим одредбама предвиђена је обавеза музеја да редовно уписује музејске предмете у Инвентарну књигу музејске збирке.

VI. НАБАВКА И КОРИШЋЕЊЕ МУЗЕЈСКЕ ГРАЂЕ (чл. 63-72)

Ова глава Предлога закона садржи одредбе којима се, поред осталог, дефинише набавка музејске грађе односно начин набавке (члан 63), могућност размене музејске грађе и услови под којима се може вршити размена (члан 64), као и привремено чување или излагање другим музеја (члан 65).

Услови под којима се музејска грађа може брисати из Инвентарне књиге и Централног регистра музејске грађе и то у случају: размене у складу са законом; пропадања и губљења својства културног добра; враћања власнику на основу приложене документације; продајом на основу одлуке оснивача дефинисан је чланом 66. Предлога закона.

Чланом 67. дефинисана је ревизија музејских збирки рок, начин и поступак вршења ревизије тако да се ревизија музејске грађе врши се периодично, у зависности од врсте и обима музејске грађе, а најмање једном у десет година (став 1), да се изузетно од претходног става, врши и у случају предаје дужности руковаоца збирке, неовлашћеног уласка или физичког оштећења простора у којима се чувају музејске збирке (став 2). Ставом 3. је предвиђен отпис музејских предмета под условима и у поступку утврђеним интерним актима музеја. О извршеној ревизији саставља се извештај који се доставља директору и оснивачу (став 4),

Чланом 68. предвиђено је да се начин и поступак ревизије музејске збирке уређује интерним актима музеја усклађеним са актом централног музеја.

Чланом 69. је уређена доступност и презентација музејске грађе и музејске документације на начин да је музеј дужан да музејске предмете учини доступним јавности кроз различите видове презентовања, да музејски предмет може бити изложен јавности ако је претходно уписан у Инвентарну књигу музејске збирке и обрађен у складу са законом, да музејска грађа се презентује путем сталних и повремених физичких и виртуелних изложби у седишту и ван седишта музеја и публикавањем различитих музејских издања, обавезу музеја да музејске предмете учини доступне особама са инвалидитетом, када је то могуће, и у облицима који су им приступачни, као и да се доступност и коришћење музејске документације уређује интерним актима музеја.

Осигурање музејске грађе уређено је чл. 70. и 71. као могућност о којој одлуку доноси оснивач уз обезбеђење средстава.

Чланом 71. је предвиђена обавеза музеја да обезбеде стални физички и технички надзор и чување музејске грађе која се у музејима налазе, у складу са законом и другим прописима којима се уређују правила физичког и техничког обезбеђења.

Члан 72. уређује гаранције за иностране позајмице и услове под којима се издаје гаранција. Тако је ставом 1. дефинисано да Република Србија може дати гаранцију за музејске предмете иностраних изложби које се привремено приређује на територији Републике Србије које имају посебну културну и уметничку вредност и за чију реализацију се условљава давање гаранције. Гаранција се даје и када би због високо декларисане материјалне вредности музејских предмета трошкови осигурања били изузетно високи, а прихвата се гаранција уместо осигурања како је предвиђено ставом 2, а ставом 3. је предвиђено да Влада одређује за које ће се изложбе дати гаранција. Период важења гаранције утврђен је ставом 4. и то да се гаранција издаје за период од преузимања, током излагања до повраћаја. Став 5. уређује да се гаранција може дати под условом да је музеј обезбедио додатне мере обезбеђења и примену техничких мера заштите изложбе, као и да Министарство утврђује испуњеност услова музеја за издавање гаранције Републике Србије (став 6).

VII. СРЕДСТВА ЗА РАД (чл. 73)

Члан 73. утврђује да средства за рад музеја обезбеђује оснивач (став 1). Ставом 2. предвиђено је да средства за обављање послова централне, матичне и територијалне надлежности музеја обезбеђују у буџету Републике Србије и аутономне покрајине, а ставом 3. се предвиђа могућност обезбеђења и додатних средстава из других облика и нивоа финансирања, док је ставом 4. наведено који су облици обезбеђења додатних средстава из сопствених прихода и то: продајом производа и услуга; пружањем стручних услуга; донаторством; спонзорством; поклонима; оснивањем фондација и на други начин у складу са законом. Ставом 4. је дефинисано да се начин остваривања, контроле и трошења сопствених прихода уређују актом Министарства, уз претходно прибављено мишљење министарства надлежног за послове финансија.

VIII. НАДЗОР (чл. 74-83)

Овим одредбама предвиђено је да надзор над радом јавних музеја врши Министарство, а надзор над радом јавних музеја на територији аутономне покрајине врши надлежни орган аутономне покрајине, као поверени посао (члан 74).

Уколико се током поступка надзора утврди да јавни музеј не испуњава прописане услове за обављање делатности, тај музеј је дужан да отклони уочене недостатке у року који одреди Министарство односно надлежни орган аутономне покрајине (члан 75).

Такође, одредбама је предвиђено да надзор над стручним радом матичних музеја врши централна установа; надзор над стручним радом територијално надлежних музеја врши централни и матични музеји; надзор над стручним радом музеја из мреже музеја на одређеној територији врши територијално надлежни музеји, уз стручну помоћ централног и матичних музеја, а надзор над стручним радом приватних музеја врше матични музеји (члан 76).

Чланом 77. је предвиђено да јавни музеј обавља стручни надзор над истраживањем, прикупљањем, евидентирањем, обрадом, чувањем и заштитом музејске грађе и налаже предузимање мера за отклањање утврђених недостатака.

Члан 78. дефинише да послове стручног надзора врши музејски стручњак, и утврђује његова овлашћења, као и случјеве и време продужења

рока за поступање по наложеним мерама, да у случају непоступања у року за отклањање неправилности овлашћено лице обавештава инспекцију Министарства, односно да у случају да овлашћено лице утврди у поступку стручног надзора да је музејски предмет оштећен или уништен то констатује записником на основу којег надлежни јавни музеј подноси кривичну пријаву и обавештава инспекцију Министарства.

Према члану 79. музеј над којим се врши стручни надзор је дужан да током обављања послова стручног надзора достави потребне податке, као и да омогући обављање стручног надзора, а према члану 80. начин вршења стручног надзора над стручним радом музеја који чине мрежу музеја Републике Србије уређује централна установа, као поверени посао.

Члан 81. предвиђа да централна установа, матични музеји и територијално надлежни музеји врше стручни надзор на захтев инспекције, испитивањем навода из представке, коју заинтересовано физичко и правно лице (подносилац представке) подноси у циљу иницирања покретања поступка инспекцијског надзора, као и да централна установа, матични музеји и територијално надлежни музеји пружају музејима потребне информације, стручну помоћ и савете у вези са заштитом музејске грађе.

Члан 82. предвиђа инспекцијски надзор у погледу обављања музејске делатности музеја коју врши Министарство, у складу са законима којима се регулише култура, културно наслеђе и инспекцијски надзор, а на територији аутономне покрајине инспекцијски надзор врши надлежни орган аутономне покрајине, као поверени посао.

Члан 83. предвиђа да надлежни јавни музеј има право активне легитимације у погледу остваривања мера заштите и коришћења културних добара и подношења захтева за покретање кривичног поступка.

IX. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ (чл. 84)

Казненим одредбама предвиђене су казне за прекршаје за физичко лице или одговорно лице у музеју, као и одговорно лице код оснивача.

X. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ (чл. 85-93)

Прелазним и завршним одредбама предвиђен је рок од једне године од дана ступања на снагу овог закона да музеји ускладе своју организацију и рад у складу са одредбама овог закона (члан 85).

Рок од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона за доношење подзаконских прописа за спровођење овог закона предвиђена је чланом 86, а рок од једне године од дана ступања на снагу овог закона у коме ће музеји који нису инвентарисали музејску грађу, оформити инвентарне књиге и документацију бити у обавези да обаве наведене послове чланом 87. Предлога закона.

Музеји су дужни да донесу интерни акт којим се уређује начин и поступак ревизије музејске грађе у складу са актом централног музеја у року од два месеца од дана доношења тог акта (члан 88).

Према члану 89. рок за оснивање Музејског савета је шест месеци од ступања на снагу овог закона.

Чланом 90. је утврђено да ће Народни музеј у Београду променити назив у Народни музеј Србије у року од годину гана од дана ступања на снагу овог закона.

Музејски стручњак који је до дана ступања на снагу овог закона засновао радни однос у музеју и има положен стручни испит наставља са обављањем музејских послова и после ступања на снагу овог закона, како је утврђено у члану 91, а запослени који на дан ступања на снагу овог закона обавља музејске послове за које нема одговарајуће образовање или положен стручни испит, може наставити са обављањем тих послова под условом да у року од

две године од дана ступања на снагу овог закона стекне одговарајуће образовање односно положи стручни испит.

Чланом 92. утврђене су одредбе Закона о културним добрима („Службени гласник РС”, бр. 71/94, 52/11 – др. закон, 99/11 – др. закон и 6/20 – др. закон), које даном почетка примене овог закона престају да важе, као и одредбе истог закона које предтају да важе у делу који се односи на музејску грађу и рад музеја.

Чланом 93. утврђено је ступање на снагу овог закона осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, и његова примена истеком шест месеци од дана његовог ступања на снагу.

IV. Анализа ефеката закона

ПРИЛОГ 2:

Кључна питања за анализу постојећег стања и правилно дефинисање промене која се предлаже

1) Који показатељи се прате у области, који су разлози због којих се ови показатељи прате и које су њихове вредности?

У области се прати ниво и квалитет уређености заштите покретних културних добара – музејске грађе, у погледу услова за обављање делатности заштите покретних културних добара – музејске грађе, институционалне изграђености и уређености области музејске делатности. Након што се остваре све претпоставке за функционисање заштите покретних културних добара – музејске грађе сагласно циљевима због којих се уређује, као показатељи који би били праћени у контроли реализације су: очување, проучавање, тумачење, вредновање и представљање јавности музејске грађе као дела целовитог културног наслеђа.

Према подацима Републичког завода за статистику и Завода за проучавање културног развитка у Републици Србији има укупно **149** музеја.

2) Да ли се у предметној области спроводи или се спроводио документ јавне политике или пропис? Представити резултате спровођења тог документа јавне политике или прописа и образложити због чега добијени резултат и нису у складу са планираним вредностима.

У предметној области се није спроводио документ јавне политике или пропис, с тога није могуће представити резултате спровођења истих.

3) Који су важећи прописи и документи јавних политика од значаја за промену која се предлаже и у чему се тај значај огледа?

Важећи прописи и документи јавних политика од значаја за промену која се предлаже су: Закон о култури и Закона о јавној својини. Значај предложене промене се огледа у томе што Закон о култури даје правни основ за системско уређење музејске делатности кроз унапређење оквира деловања музејских установа, увођење стандарда који се односе на услове оснивања, чувања, проучавања, заштиту и презентовање музејске грађе, а Закон о јавној својини даје основ за уређивање области заштите покретним културним добрима са становишта својине.

4) Да ли су уочени проблеми у области и на кога се они односе? Представити узроке и последице проблема.

С обзиром на то да већина установа заштите културних добара у Републици Србији обавља своју делатност у веома тешким условима, са недовољним простором, недостатком стручног кадра, застарелом опремом и

проблемима финансирања, доношењем Закона о музејској делатности ће бити створене системске основе за обезбеђивање услова неопходних за обављање делатности заштите покретних културних добара – музејске грађе и равномеран развој и унапређење рада музеја.

Највећи број музеја због проблема у вези са недовољним финансирањем од стране локалних самоуправа није у могућности да на одговарајући начин обавља своју редовну делатност а при том је и број запослених у њима, упркос повећању обима послова услед доношења бројних нових закона из различитих повезаних области константно смањиван па су поједине установе доведени на ивицу издрживости. Недостатак простора за смештај културних добара је међу водећим проблемима који директно утиче на њихово пропадање.

Осим тога, садашњи законски оквир је делимично застарео и не уређује бројна питања која су од значаја за рад и примену добре праксе из света на коју треба да се угледамо.

Законско уређивање обавеза ималаца и држалаца културних добара, евиденцију свих културних добара наше провинијенције, на територији Републике Србије и ван њене територије, питања права и обавеза музеја, њихову делатност, стварање мреже музеја, вођење документације, категорисање и утврђивање културних добара, утврђивање јединствених мера превентивне заштите, надзор над применом закона и инспекцијски надзор и бројна друга питања су важна ради стварања јединственог система за очување и заштиту покретних културних добара – музејске грађе Републике Србије.

5) Која промена се предлаже?

1. Стварање законског оквира који ће обезбедити потпуну заштиту и очување музејске грађе као покретних културних добара на јединствен начин, без обзира на облик у којем настаје и где се налази један је од основних циљева који ће се постићи доношењем овог закона. Уређивање ове материје законом ће утицати и на развој свести о важности очувања музејске грађе као покретних културних добара и наше баштине за будуће генерације, односно свести да се најважнији предмети материјалног и елементи нематеријалног културног наслеђа морају заштитити од уништења јер они представљају својеврсно материјално сведочанство о постојању, организацији и функционисању друштва и државе;
2. Заокруживање правне регулативе која се односи на покретна културна добра – музејску грађу изворно насталу у материјалном или нематеријалном виду и то на начин који ће гарантовати њено „преживљавање” кроз време, односно очување података које она садржи;
3. Уређивање правног основа за коришћење и заштиту музејске грађе;
4. Побољшање услова за рад музеја како би могли да се пуним капацитетом посвете заштити покретних културних добара – музејске грађе за које су надлежни;
5. Јасно дефинисање обавеза музеја и оснивача музеја;
6. Регулисање централне и матичних функција музеја, као и уређење територијалне надлежности у оквиру мреже музеја;
7. Уређење мреже музеја;
8. Уређивање стручних звања у области музејске делатности;
9. Пооштравање казнене политике које ће допринети заштити и очувању покретних културних добара – музејске грађе;
10. Евиденције музеја којима се обезбеђује доступност различитих података у обављању музејске делатности:

- Евиденција добара под претходном заштитом (члан 9. ст. 1. тач. 4)
- Евиденција музеја (члан 31)
- Евиденција власника и држалаца музејске грађе од интереса за Републику Србију (члан 40. ст. 1. тач. 4)
- Евиденција о културним добрима страног порекла која су од интереса за Републику Србију (члан 40. ст. 1. тач. 11)
- Евиденција о кадровским, просторним и техничким ресурсима (члан 46. ст. 1. тач. 4)
- Евиденција власника и држалаца културних добара од интереса за Републику Србију на својој територији (члан 46. ст. 1. тач. 10)
- Евиденција брисаних односно исписаних музејских предмета из Инвентарне књиге (члан 66).

6) Да ли је промена заиста неопходна и у ком обиму?

Доношење закона је неопходно и једино могуће решење за свеобухватно регулисање система заштите покретних културних добара – музејских предмета као и постављање система, организације и функционисање музејске делатности ако имамо у виду да се не могу на други начин решити актуелни проблеми са којима се свакодневно суочавају музеји у обављању делатности.

Имајући у виду значај музејске грађе као дела културног наслеђа и врсте покретних културних добара у савременом свету који их је препознао и као један од битних елемената покретача привредног раста, туристичке понуде једне земље и битног услова за разумевање прошлости и будућности једне земље, неопходно је сва питања у вези настанка музејске грађе као покретних културних добара, чувања и заштите као и друга питања у вези надлежности и рада установа заштите покретних културних добара – музејске грађе и обавеза и права власника и држаоца, уредити законом којим ће поставити и системски уредити музејску делатност.

7) На које циљне групе ће утицати предложена промена? Утврдити и представити

циљне групе на које ће промена имати непосредан односно посредан утицај.

Предлог закона ће утицати на Министарство културе и информисања, у оквиру ког функционише систем републичких установа заштите, на установе заштите - музеје, на кориснике услуга, на специјализована правна и физичка лица који нису део јавног сектора.

8) Да ли постоје важећи документи јавних политика којима би се могла остварити

жељена промена и о којим документима се ради?

Не постоје важећи документи.

9) Да ли је промену могуће остварити применом важећих прописа?

Не.

10) Квантитативно (нумерички, статистички) представити очекиване трендове у предметној области, уколико се одустане од интервенције (status quo).

У случају недоношења закона систем заштите покретних културних добара – музејске грађе не би био свеобухватно регулисан и уређен у делу постављања система, организације и функционисања музејске делатности ако

имамо у виду да се не могу на други начин решити актуелни проблеми са којима се свакодневно суочавају музеји у обављању основне делатности.

11) Како је искуство у остваривању оваквих промена у поређењу са искуством

других држава, односно локалних самоуправа (ако је реч о јавној политици и или акту локалне самоуправе)?

У правним системима европских земаља постоје слични модели уређења заштите покретних културних добара – музејске грађе, нарочито ако се имају у виду обавезујући прописи ЕУ.

ПРИЛОГ 3:
Кључна питања за утврђивање циљева

1) Због чега је неопходно постићи жељену промену на нивоу друштва? (одговором на ово питање дефинише се општи циљ).

Стварање законског оквира који ће обезбедити потпуну заштиту и очување покретних културних добара – музејске грађе на јединствен начин, без обзира на облик у којем настаје и где се налази један је од основних циљева који ће се постићи доношењем овог закона. Уређивање ове материје законом ће утицати и на развој свести о важности очувања покретних културних добара – музејске грађе и наше баштине за будуће генерације, односно свести да се најважнији предмети и елементи нематеријалног културног наслеђа морају заштитити од уништења јер они представљају својеврсно материјално сведочанство о постојању, организацији и функционисању друштва и државе.

2) Шта се предметном променом жели постићи? (одговором на ово питање дефинишу се посебни циљеви, чије постизање треба да

доведе до остварења општег циља.

У односу на посебне циљеве, формулишу се мере за њихово постизање).

1. Стварање законског оквира који ће обезбедити потпуну заштиту и очување музејске грађе као покретних културних добара на јединствен начин, без обзира на облик у којем настаје и где се налази један је од основних циљева који ће се постићи доношењем овог закона. Уређивање ове материје законом ће утицати и на развој свести о важности очувања музејске грађе као покретних културних добара и наше баштине за будуће генерације, односно свести да се најважнији предмети материјалног и елементи нематеријалног културног наслеђа морају заштитити од уништења јер они представљају својеврсно материјално сведочанство о постојању, организацији и функционисању друштва и државе;
2. Заокруживање правне регулативе која се односи на покретна културна добра – музејску грађу изворно насталу у материјалном или нематеријалном виду и то на начин који ће гарантовати њено „преживљавање“ кроз време, односно очување података које она садржи;
3. Уређивање правног основа за коришћење и заштиту музејске грађе;
4. Побољшање услова за рад музеја како би могли да се пуним капацитетом посвете заштити покретних културних добара – музејске грађе за које су надлежни;
5. Јасно дефинисање обавеза музеја и оснивача музеја;
6. Регулисање централне и матичних функција музеја, као и уређење територијалне надлежности у оквиру мреже музеја;
7. Уређење мреже музеја;
8. Уређивање стручних звања у области музејске делатности;
9. Поштравање казнене политике које ће допринети заштити и очувању покретних културних добара – музејске грађе.

3) Да ли су општи и посебни циљеви усклађени са важећим документима јавних

политика и постојећим правним оквиром, а пре свега са приоритетним циљевима Владе?

Да.

4) На основу којих показатеља учинка ће бити могуће утврдити да ли је дошло до остваривања општих односно посебних циљева?

Показатељ је успешније спровођење прописа којим се уређује музејска делатност, која се у бољој видљивости музејске грађе, сегмента културног наслеђа и њене интегративне заштите, као и доступности музејске грађе крајњим корисницима, пружање основа за формирање и уређење мрежа установа заштите музејске грађе, реализацију јасно дефинисаних обавеза музеја у вези са проглашавањем музејске грађе за културна добра и реализацију 149 ревизија музејске грађе.

Примена закона и подзаконских аката, као и успостављање мреже музеја, јавних и приватних, на територији Републике Србије, ниво и надлежности у оквиру обављања музејске делатности, кроз послове централне установе, матичних музеја и територијално надлежних музеја, као и стандардизована обрада података у електронској форми кроз јединствени информациони систем музеја обезбедиће свеобухватнију евиденцију различитих података од значаја за заштиту, контролу и доступност музејске грађе.

ПРИЛОГ 4:

Кључна питања за идентификовање опција јавних политика

1) Које релевантне опције (алтернативне мере, односно групе мера) за остварење

циља су узете у разматрање? Да ли је разматрана "status quo" опција?

У току анализе разматрана је могућности status quo – не доношење Закона о музејској делатности. Ова опција није одржива из разлога што више није могуће постојећим правним оквиром обезбедити потпуну заштиту и очување музејске грађе као покретних културних добара.

2) Да ли су, поред регулаторних мера, идентификоване и друге опције за постизање жељене промене и анализирани њихови потенцијални ефекти?

У току анализе разматрано је неколико релевантних могућности.

Измене односно допуне Закона о културним добрима којим би се извршила корекција дела уочених проблема не би било добро решење имајући у виду обим потребних измена, односно допуна, те је из наведених разлога целисходније доношење новог закона који би поставио јединствене основе за област заштите покретних културних добара – музејске грађе на савремен начин поставио организацију и функционисање музејске делатности.

3) Да ли су, поред рестриктивних мера (забране, ограничења, санкције и слично)

испитане и подстицајне мере за постизање посебног циља?

Предвиђено је право власника односно држаоца музејске грађе: да их користи на начин који је у складу с одредбама закона и мерама утврђеним на основу закона; на стручну помоћ; по претходно прибављеном образложеном стручном мишљењу матичног музеја, на финансијску помоћ за одржавање и спровођење конзерваторских мера, у складу са законом; на правичну накнаду у случају забране коришћења или ограничења коришћења; на накнаду штете коју трпи услед мере којом је обезбеђена доступност јавности и за време извођења мера техничке заштите, ако је мером заштите ограничено или онемогућено економско искоришћавање за одобрену намену у моменту утврђене мере заштите; на ослобађање од плаћања такси, пореза и других дажбина у вези са заштитом, коришћењем и располагањем, у складу са законом.

4) Да ли су у оквиру разматраних опција идентификоване институционалне

управљачко организационе мере које је неопходно спровести да би се постигли

посебни циљеви?

Предлогом закона је предвиђено финансирање матичних функција матичних музеја и надлежности територијално надлежних музеја као и рад Музејског савета чиме се постижу утврђени посебни циљеви у области заштите културног наслеђа.

5) Да ли се промена може постићи кроз спровођење информативно-едукативних мера?

Не.

6) Да ли циљне групе и друге заинтересоване стране из цивилног и приватног сектора могу да буду укључене у процес спровођења јавне политике, односно прописа или се проблем може решити искључиво интервенцијом јавног сектора?

Могу.

7) Да ли постоје расположиви, односно потенцијални ресурси за спровођење идентификованих опција?

Да.

8) Која опција је изабрана за спровођење и на основу чега је процењено да ће се том опцијом постићи жељена промена и остварење утврђених циљева?

Опција је примена регулаторне мере односно доношење Закона о музејској делатности.

ПРИЛОГ 5:
Кључна питања за анализу финансијских ефеката

1) Какве ће ефекте изабрана опција имати на јавне приходе и расходе у ср едњем и дугом року?

У предстојећем периоду неће бити значајнијих ефеката на јавне приходе и расходе, осим у делу вршења послова централне установе, матичних и територијално надлежних музеја у мрежи музеја.

2) Да ли је финансијске ресурсе за спровођење изабране опције потребно обезбедити у буџету, или из других извора финансирања и којих?

Финансијске ресурсе потребно је обезбедити из буџета Републике Србије.

3) Како ће спровођење изабране опције утицати на међународне финансијске обавезе?

Неће утицати на међународне финансијске обавезе.

4) Колики су процењени трошкови увођења промена који проистичу из спровођења изабране опције (оснивање нових институција, реструктурирање постојећих институција и обука државних службеника) исказани у категоријама капиталних трошкова, текућих трошкова и зарада?

За спровођење Закона о музејској делатности није потребно обезбедити додатна средства у буџету Републике Србије за 2021. годину јер је овим законом предвиђена његова одложена примена, шест месеци од дана ступања на снагу, тако да се очекује да ће се са применом Закона почети 2022. године.

У случају да се са применом закона почне током 2021. године средства морају бити обезбеђена прерасподелом у оквиру средстава на разделу Министарства културе и информисања опредељених Законом о буџету за 2021. годину („Службени гласник РС”, број 149/20) и није могуће додатно обезбедити средства. У складу са тим, у буџету Републике Србије за 2022. и 2023. годину као и у наредним годинама средства ће бити обезбеђена у оквиру лимита на разделу Министарства културе и информисања која ће бити опредељена од стране Министарства финансија у складу са билансним могућностима.

Нове обавезе су предвиђене члановима овог закона који се односе на Музејски савет Републике Србије који се оснива при централној установи као стручно-саветодавно тело за обављање послова од интереса за развој и унапређење музејске делатности у складу са законом (чл. 36, 37. и 38. овог закона); матична делатност према врсти музејске грађе и особености у вршењу музејске делатности која се спроводи на територији Републике Србије (чл. 41, 42, 43. и 44. овог закона) односно надлежностима музеја према територији која се спроводи на одређеном подручју у складу са административном поделом Републике Србије, уз стручну помоћ централне установе и матичних музеја (чл. 45, 46. и 47. овог закона).

Имајући у виду наведено, процењено је да се ради о износу од 30 милиона динара којим ће се подићи капацитет централних, матичних и територијално надлежних установа културе за спровођење поверених послова односно матичних функција.

5) Да ли је могуће финансирати расходе изабране опције кроз редистрибуцију постојећих средстава?

Делимично.

6) Какви ће бити ефекти спровођења изабране опције на расходе других институција?

Није релевантно.

ПРИЛОГ 6:
Кључна питања за анализу економских ефеката

1) Које трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати привреди, појединој грани, односно одређеној категорији привредних субјеката?

Предлог закона неће створити додатне трошкове за привреду.

2) Да ли изабрана опција утиче на конкурентност привредних субјеката на домаћем и иностраном тржишту (укључујући и ефекте на конкурентност цена) и на који начин?

Не.

3) Да ли изабране опције утичу на услове конкуренције и на који начин?

Не.

4) Да ли изабрана опција утиче на трансфер технологије и/или примену техничко-технолошких, организационих и пословних иновација и на који начин?

Не.

5) Да ли изабрана опција утиче на друштвено богатство и његову расподелу и на који начин?

Изабрана опција утиче на увећање друштвеног богатства на начин очувања музејске грађе као покретних културних добара и дела свеукупног културног наслеђа.

6) Какве ће ефекте изабрана опција имати на квалитет и статус радне снаге (права, обавезе и одговорности), као и права, обавезе и одговорности послодавца?

Није релевантно.

ПРИЛОГ 7:
Кључна питања за анализу ефеката на друштво

1) Колике трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати грађанима?

Изабрана опција неће грађанима проузроковати трошкове и користи (материјалне и нематеријалне).

2) Да ли ће ефекти реализације изабране опције штетно утицати на неку специфичну групу популације и да ли ће то негативно утицати на успешно спровођење те опције, као и које мере треба предузети да би се ови ризици sveli на минимум?

Није релевантно.

3) На које друштвене групе, а посебно на које осетљиве друштвене групе, б и утицале мере изабране опције и како би се тај утицај огледао (пре свега на сиромашне и социјално искључене појединце и групе, као што су особе са инвалидитетом, деца, млади, жене, старији преко 65 година, припадници ромске националне мањине, необразовани, незапослени, избегла и интерно расељена лица и становништво руралних средина и друге осетљиве друштвене групе)?

Није релевантно.

4) Да ли би и на који начин изабрана опција утицала на тржиште рада и запошљавање, као и на услове за рад (нпр. промене у стопама запослености, отпуштање технолошких вишкова, укинута или новоформирана радна места, постојећа права и обавезе радника, потребе за преквалификацијама ил и додатним обукама које намеће тржиште рада, родну равноправност, рањиве групе и облике њиховог запошљавања и слично)?

Није релевантно.

5) Да ли изабране опције омогућавају равноправан третман, или доводе до директне или индиректне дискриминације различитих категорија лица (нпр. на основу националне припадности, етничког порекла, језика, пола, родног идентитета, инвалидитета, старосне доби, сексуалне оријентације, брачног статуса ил и других личних својстава)?

Није релевантно.

6) Да ли би изабрана опција могла да утиче на цене роба и услуга и животни стандард становништва, на који начин и у којем обиму?

Није релевантно.

7) Да ли би се реализацијом изабраних опција позитивно утицало на промену

социјалне ситуације у неком одређеном региону или округу и на који начин?

Није релевантно.

8) Да ли би се реализацијом изабране опције утицало на промене у финансирању, квалитету или доступности система социјалне заштите, здравственог система или система образовања, посебно у смислу једнаког приступа услугама и правима за осетљиве групе и на који начин?

Није релевантно.

ПРИЛОГ 8:**Кључна питања за анализу ефеката на животну средину**

1) Да ли изабрана опција утиче и у којем обиму утиче на животну средину, укључујући ефекте на квалитет воде, ваздуха и земљишта, квалитет хране, урбану екологију и управљање отпадом, сировине, енергетску ефикасност и обновљиве изворе енергије?

Предлог закона не проузрокује никакав утицај на животну средину, укључујући воду, ваздух и обновљиве изворе енергије.

2) Да ли изабрана опција утиче на квалитет и структуру екосистема, укључујући и интегритет и биодиверзитет екосистема, као и флору и фауну?

Предлог закона не проузрокује никакав утицај на квалитет и структуру екосистема, укључујући интегритет и биодиверзитет екосистема, као и флору и фауну.

3) Да ли изабрана опција утиче на здравље људи?

Предлог закона неће произвести никакав утицај на здравље људи.

4) Да ли изабрана опција представља ризик по животну средину и здравље људи и да ли се допунским мерама може утицати на смањење тих ризика?

Предлог закона не представља ризик по животну средину и здравље људи.

5) Да ли изабрана опција утиче на заштиту и коришћење земљишта у складу са прописима који уређују предметну област?

Предлог закона не утиче на заштиту и коришћење земљишта у складу са прописима који уређују предметну област.

ПРИЛОГ 9:
Кључна питања за анализу управљачких ефеката

1) Да ли се изабраном опцијом уводе организационе, управљачке или институционалне промене и које су то промене?

Предлог ом закона предвиђа се систем обављања послова централне установе, матичних и територијално надлежних музеја у мрежи музеја.

2) Да ли постојећа јавна управа има капацитет за спровођење изабране опције

(укључујући и квалитет и квантитет расположивих капацитета)

и да ли је потребно предузети одређене мере за побољшање тих капацитета?

Министарство културе и информисања има потребне капацитете за спровођење законским одредби.

3) Да ли је за реализацију изабране опције било потребно извршити реструктурирање постојећег државног органа, односно другог субјекта јавног сектора (нпр. проширење, укидање, промене функција/хијерархије, унапређење техничких и људских капацитета и сл.) и

у којем временском периоду је то потребно спровести?

Није потребно.

4) Да ли је изабрана опција у сагласности са важећим прописима, међународним споразумима и усвојеним документима јавних политика?

Да.

5) Да ли изабрана опција утиче на владавину права и безбедност?

Позитивно утиче на владавину права јер обезбеђује свеобухватну заштиту музејске грађе као покретних културних добара и дела културног наслеђа, и транспарентно обављање музејске делатности.

6) Да ли изабрана опција утиче на одговорност и транспарентност рада јавне управе и на који начин?

Повећава одговорност и транспарентност рада јавне управе, установа и ималаца и држалаца културних добара.

7) Које додатне мере треба спровести и колико времена ће бити потребно да се

спроведе изабрана опција и обезбеди њено касније доследно спровођење , односно

њена одрживост?

Предвиђено је доношење подзаконских прописа у року од шест месеци од дана ступања на снагу Закона о музејској делатности.

ПРИЛОГ 10:
Кључна питања за анализу ризика

1) Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђена подршка свих кључних заинтересованих страна и циљних група? Да ли је спровођење изабране опције приоритет за доносиоце одлука у наредном периоду (Народну скупштину, Владу, државне органе и слично)?

Да.

2) Да ли су обезбеђена финансијска средства за спровођење изабране опције? Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђено довољно времена за спровођење поступка јавне набавке уколико је она потребна?

Финансијска средства за спровођење изабране опције ће бити обезбеђена. Није потребно спровођење јавне набавке.

3) Да ли постоји још неки ризик за спровођење изабране опције?

Не.

V. Процена финансијских средстава потребних за спровођење закона

За спровођење Закона о музејској делатности није потребно обезбедити додатна средства у буџету Републике Србије за 2021. годину јер је овим законом предвиђена његова одложена примена, шест месеци од дана ступања на снагу, тако да се очекује да ће се са применом Закона почети 2022. године.

У случају да се са применом закона почне током 2021. године средства морају бити обезбеђена прерасподелом у оквиру средстава на размену Министарства културе и информисања опредељених Законом о буџету за 2021. годину („Службени гласник РС”, број 149/20) и није могуће додатно обезбедити средства. У складу са тим, у буџету Републике Србије за 2022. и 2023. годину као и у наредним годинама средства ће бити обезбеђена у оквиру лимита на размену Министарства културе и информисања која ће бити опредељена од стране Министарства финансија у складу са билансним могућностима.

Нове обавезе су предвиђене члановима овог закона који се односе на Музејски савет Републике Србије који се оснива при централној установи као стручно-саветодавно тело за обављање послова од интереса за развој и унапређење музејске делатности у складу са законом (чл. 36, 37. и 38. овог закона); матична делатност према врсти музејске грађе и особености у вршењу музејске делатности која се спроводи на територији Републике Србије (чл. 41, 42, 43. и 44. овог закона) односно надлежностима музеја према територији која се спроводи на одређеном подручју у складу са административном поделом Републике Србије, уз стручну помоћ централне установе и матичних музеја (чл. 45, 46. и 47. овог закона).

Имајући у виду наведено, процењено је да се ради о износу од 30 милиона динара којим ће се подићи капацитет централних, матичних и територијално надлежних установа културе за спровођење поверених послова односно матичних функција.

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Овлашћени предлагач прописа: Влада

Обрађивач: Министарство културе и информисања

2. Назив прописа

- Предлог закона о музејској делатности
- Draft Law on museum activity

3. Усклађеност прописа са одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум):

а) Одредба Споразума која се односи на нормативну садржину прописа

- Наслов VIII, члан 103 Културна сарадња ССП

б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума

- Општи рок – члан 72. ССП

в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума

- Општи рок – члан 72. ССП

г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума

- Предлог закона не садржи одредбе Директива 2014/60/ЕУ Европског парламента и Савета од 15. маја 2014. о повраћају културних предмета незаконито изнесених с територије државе чланице и о измени Уредбе (ЕУ) бр. 1024/2012 (исправка), Уредбе Савета (ЕЗ) бр. 116/2009 од 18. децембра 2008. о извозу културних добара (Кодификована верзија), Спроведбене Уредбе Комисије (ЕУ) БР. 1081/2012 од 9. новембра 2012 за потребе Уредбе Савета (ЕЗ) бр. 116/2009 о извозу културних добара (кодификована верзија), и Уредбе (ЕУ) 2019/880 Европског парламента и Савета од 17. априла 2019. о уносу и увозу културних добара, јер ће ту материју уредити нови системски Закон о културном наслеђу у погледу свих врста културних добара, па самим тим и музејске грађе. Одредбе секундарних извора права ЕУ ће бити у потпуности транспоноване у нови системски Закон о културном наслеђу.

д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније

/

4. Усклађеност прописа са правом Европске уније

а) Навођење одредби примарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима

/

б) Навођење секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима

/

в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност са њима,

/

г) разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност

- Предлог закона не садржи одредбе које се односе на извоз и повраћај незаконито изнетих музејске грађе јер ће ту материју уредити нови системски Закон о културном наслеђу у погледу свих врста културних добара, па самим тим и музејске грађе. Одредбе секундарних извора права ЕУ ће бити у потпуности транспоноване у нови системски Закон о културном наслеђу.

д) рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније

- Пуна усклађеност ће се постићи Предлогом закона о културном наслеђу који је у припреми.

5. Ако не постоје одговарајуће надлежности Европске уније у материји коју регулише пропис, и/или не постоје одговарајући секундарни извори права Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност треба образложити ту чињеницу. У овом случају, није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа. Табелу усклађености није потребно попуњавати и уколико се домаћим прописом не врши пренос одредби секундарног извора права Европске уније већ се искључиво врши примена или спровођење неког захтева који произилази из одредбе секундарног извора права (нпр. Предлогом одлуке о изради стратешке процене утицаја биће спроведена обавеза из члана 4. Директиве 2001/42/ЕЗ, али се не врши и пренос те одредбе Директиве).

/

6. Да ли су горе наведени извори права Европске уније преведени на српски језик?

/

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик Европске уније?

/

8. Сарадња са Европском унијом и учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености

/